

याक्खा कथा संग्रह

पुस्तिका

ੴ ਪ੍ਰਾਤਿ ਤੁਪਖੀ ਜਗ੍ਹਾ

प्रकथान

बर्तमान अत्याधुनिक विश्व परिवेशको प्रभावमा परी आफ्नो राष्ट्रियता, जातियता तथा मौलिकता झल्काउने प्राचिन भाषा, संस्कृति, संस्कार तथा परम्पराहरूलाई ओङ्गेलमा पादै अगाडी बढिरहेको यो विश्व परिवेशमा धैरै जाति, धर्म तथा सम्प्रदायहरूले संरक्षण, विकास, बृद्धि र उत्थानको अभावमा आफ्नो जातिगत, भाषिक र साँस्कृतिक पहिचानलाई गुमाई सकेको कुरा हामी सबैलाई अवगतै छ । यसै कुरालाई हृदयमा गरी लोपुन्मुख याक्खा भाषाको संरक्षण, विकास, बृद्धि र उत्थानमा सानो टेवा पुर्याउने उद्देश्यले, यहाँहरूको अमूल्य सुझाव, सल्लाह र प्रतिकृयाको अपेक्षा गटै त्रिभुवन विश्व-विद्यालय भाषा विज्ञान प्रतिष्ठानले प्रदान गरेको वर्णविन्यास सिकायतको आधारमा यो पुस्तिका तयार गरेकाछौ ।

-याक्खा समाज

वाइबोल बे?हा ताप्लिकचि

१. उथुकका ताप्लिक

घाक हाविनड् ओन्टाड् निड्वाफुमाडा ताड्खेड् नुड् ताम्दाड्फुमा चोगुचि॥ ताम्दाड्फुमा आकार मेत्निड्ना सुन्ने नुड् कुझम्ना साया॥ न्ना माड्च्वाडा एप्तुक्सा, न्हाड् निड्वाफुमागा आत्मा न्ना माड्च्वा छोड्बे कोताघोन्दा॥ निड्वाफुमाडा खारला काया, "ओम लेइनि"॥ न्हाड् ड्रखारलामाड् लेक्सा॥ न्हाड् निड्वाफुमाडा ओम्नाभाड् कुझम्ना फोक्सु, न्हाड् ओम्ना ते?निड् नुड् कुयुम्ना से?निड् भोड् उनिड् पिचि॥

निड्वाफुमाडा फेरि खारला काया, "ताड्खेड्गा मोहा माड्च्वा एक ठोड्बे थोम्नि, न्हाड् फुक्कोना खाम ओ?नि"॥ न्हाड् ड्रखारला माड् लेक्सा॥ उडा फुक्कोना ताम्दाड्फुमा, न्हाडा माड्च्वा थोमाना सामुन्दारा भोड् उनिड् पिचि॥ ड्रखा निसुहोड् निड्वाफुमा चोन्दास्या॥ न्हाड् उडा खारला काया, "ताम्दाड्फुमाडा घाक खाले सिड्गा उथाप, चाचिर्या नुड् उसा केड्खुबा सिड् पोक्मेतुनि" न्हाड् ड्रखारला माड् लेक्सा॥ ड्रखा निसुहोड् निड्वाफुमा चोन्दास्या॥

निड्वाफुमाडा फेरि खारला काया, "लेत्निड् नुड् सेत्नि फोड्मागा, लेन, फिम्बिलिड् था तोकमागा ताड्खेड्बे ज्योतिचि न्लेइहोड् चाम्कान्जोकिनि"॥ न्हाड् ड्रखारला माड् लेक्सा॥ निड्वाफुमाडा लेत्निगा लागि नाम, सेत्निगा लागि ला नुड् चोक्चोकि चोगुचि न्हाड् ताड्खेड्बे युक्सुचि॥

निड्वाफुमाडा फेरि खारला काया, "माड्च्वा घाक खाले जिवातचिडा ड्रिडिप्तुनि, ताड्खेड् न्वाकुच्याचिडा ड्रिडिप्तुनि"॥ न्हाड् निड्वाफुमाडा माड्च्वाबे वाखुबा जिवातचि नुड् ताड्खेड्बे पेखुबा न्वाक्च चोगुचि॥ ड्रखा निसुहोड् उड् चोन्दास्या॥ उडा ड्रखाचि खारला लुसाड् आसिक पिचि, "न्निडदा पुसाड् पुसाड् र्घ्यानि"॥ प्याक प्याक लेइसाड् र्घ्यानि, ताम्दाड्फुमा भोरि फाइलाचोगानि॥"

निझ्वाफुमाडा काया, "ताम्दाइफुमाडा घाक खाले माम्माहा मिमि?हा पाइऱ्बे हिझ्माहा, पुझ्दाबे वाखुबा पोसुचि उत्पान्ना चोगुचिनि॥" न्हाइऱ्ड झारला माइऱ्लेक्सा॥ झाक सोहोइऱ्ड निझ्वाफुमा चोन्दास्था॥

न्हाइऱ्ड निझ्वाफुमाडा काया, "हाकु यारमि कानिझ्ड लुवाना चोक्मा ताथाना॥" उडा घाक सिरिस्ट छोइऱ्बे चोक्तोक चोगुनि॥ झारला निझ्वाफुमाडा यारमि उइऱ्ड लुवाहा चोगुचि॥ उडा बाबु नुझ्मा माइऱ्ड चोगुचि, न्हाइऱ्ड खारला लुसाइऱ्ड आसिक पिचि, "न्जिझ्डगा प्याक च्याचि न्लेइनि, ताम्दाइफुमा भोरि इडिप्तुनि, न्हाइऱ्ड घाक सिरिस्ट छोइऱ्बे चोक्तोक न्जोगुनि॥ का न्निझ्दा चामागा लागि चाचि?या, सिझ्डगा उसा पिन्नुझ्नेनिन॥ पोसुचि चहेन घास पिक्सुझ्चिझ्हा॥" न्हाइऱ्ड झारलामाइऱ्ड लेक्सा॥ झाक निसुहोइऱ्ड निझ्वाफुमा इऱ्बे इऱ्बे चोन्दास्था॥

झारला निझ्वाफुमाडा ताइऱ्डेह नुझ्मा ताम्दाइफुमाबे वोरयाहा घाक थोक चोगु॥ उडा याम्ना लेन सोम्माबे घाक चोगिहोइऱ्ड लाम्ना लेन आराम चोगा॥ न्हाडा न्ना लेन पाबित्तारा लेनभोइऱ्ड फोक्सुहोइऱ्ड उडा आसिक पि॥ झारला घाक थोकका सिरिस्ट लेक्सा॥

२. यारमि पातानगा ताप्लिक

निझ्वाफुमाडा आटानबे एको फुझ्साहाम एन्दुक्सा॥ न्ना फुझ्साहाम्बे प्याक खाले उसा केझ्खुबा सिझ्डगा उथाप वाया॥ निझ्वाफुमाडा ओन्दाइऱ्ड चोगुचिहा यारमिचि चा न्नाबे युक्सुक्साचि॥ न्ना फुझ्साहाम्बे प्याक खाले जिवातचि चा झ्वाया॥

न्नाबे?हा जिवातचि माईयेबे पुछाक घाक हाकिनिझ्ड चोम्बु साया॥ इलेन न्ना पुछाकडा मामु यारमि खारला लु, "निझ्वाफुमाडा न्जिझ्दा नाबे सिझ्डगा उसा न्जायान्चुन लुयामाचिघा?" मामु यारमिडा लु, "कान्चिझ्ड घाक खाले सिझ्डगा उसा चामा यामेझ्चुझ्ड, झारलानिझ्डगो ना फुझ्साहाम्गा उलुम्बे?ना सिझ्डगा उतुम्बे चहेन न्जायान्चुन, न्टोकित?यान्चुन, इजाइऱ्डबाइऱ्डनिझ्ड हे?निझ्ड न्जिझ्दा ना सिझ्डगा उसा चामेचुगा, इधिझ्डबेलाकमाइऱ्ड न्जिझ्दा सिमेचिघा लुयामाहा॥" झाक चेरया खेप्सुहोइऱ्ड पुछाकडा न्ना मामु यारमि लु, "मेन्ना न्जिझ्दा न्सिमेन्चिगान्हा॥" निझ्वाफुमाडा था वान्ने, न्जिझ्दा ना सिझ्डगा उसा चायाचुगाभोइऱ्ड, न्जिझ्डगा मिक्चि झ्होमेहोइऱ्ड उइऱ्ड लोरयाहा लेइमेचिगा न्हाडा उचुन्हा नुझ्मा इसिरहा था तोकमाना निझ्वा तोझ्मेचुगाना॥ न्हाडामाइऱ्ड उडा खारला लुयाचिघा ओमा॥"

न्हाडा मामु यारमिडा उनिझ्वाबे खारला मिता, उचुन्हा नुझ्मा इसिरहा था तोकमाना

निझ्वा तोकमागा लागि गो ना सिझ्गा उसाले चामा पोनै राइछो॥ न्हाडा उडा खारला सिझ्गा उसा सो॥ उलुझ्मा किप्तु, उचुन्माचेक चाड्चाड्लो?वा निसु॥ न्हाड्डा उडा न्ना सिझ्गा उसा सेप्सुहोड्चो, न्हाड्ड उहिड्खुबा चा चामेतु॥ जोबो ड्खा यारमिचिडा न्ना सिझ्गा उसा चायाचु, न्हाडा उड्चिगा मिक्च इहोसा, न्हाडा उड्चिडा था तोकताचु, कान्चिझ्गो नाड्गेहविडान ले राइछो॥ न्हाडा उड्चिडा वेपुगा उलाभाक्का तेक थुबाचुहोड्वायाचु॥

नासेकडा निझ्वाफुमा न्ना फुझ्साहाम्बे कोरमास्यानिझ्आदाम नुड्ड उहिड्खुमाडा निझ्वाफुमागा ओसेम्ता खेप्साचुहोड्ड उड्चिसिझ्गा उसाम्बे चुमाब्याचिं॥ ड्खारनिझ्गो निझ्वाफुमाडा आदाम खारला लुसाड्का, “आदाम, ओ आदाम, न्दा हे?ने वेकाना?” न्हाडा आदामडा खारला लु, “का फुझ्साहाम्बे न्सेम्ता खेप्सुड्होड्ड किसिताड्ड, न्हाडा चुमाब्यामाड्ना॥ इजाड्बाड्निझ्ड का नाड्गेडाना॥” न्हाडा निझ्वाफुमाडा आदाम खारला लु, “न्दा इसाडा नाड्गेगाना भोड्ड लुयागाना? कि का न्जोन लु?नेन्ना सिझ्गा उसा चोघा इ?” न्हाडा आदामडा फेरि खारला लु, “न्दा माड्कानुड्ड वानिभोड्ड पियाड्गाना मामुडा का पियाड्होड्ड चाड्ना॥”

न्हाडा निझ्वाफुमाडा न्ना मामु यारमिछिम्दु, “न्दा इजाड्खारला चोगाना?” न्हाडा न्ना मामु यारमिडा निझ्वाफुमा लु, “का पुछाकडा लेमाचायाड्होड्खारला लेकसाहा ओमा॥” न्हाडा निझ्वाफुमाडा न्ना पुछाक खारला लु, “न्दा खारला चोगागानाडा घाक जिवातचिबे न्टासे ना साराप तोकत्वागाना॥ हाकु न्दा म्फोक्का बोलडा लाम्मेका, न्हाडा न्दा हिझ्गानुड्ड सोम्मा खाम च्वागा॥ झ्गा नुड्ड ना मामुगा सान्तानगा उलुम्बे का दुस्मानि एम्बिमे?नेच्चिन॥ न्दा उका उताड्बे ओग्वागा, न्हाडा उडा झ्गा न्दुखुरुक किच्येचोग्वा॥ निझ्वाफुमाडा मामु यारमि लु, “हाकु का झ्गा सुत्केरि बेथा पुम्बिमेत्नेन, न्दा प्याक तुखि आड्साड्न्ज्याचि तोकतुविगानि, ड्खिड्होड्चा झ्गा न्निझ्वा चहेन ड्हिड्खुबा पोटि माड्वानि, न्हाडा उडामाड्न्दा तामेन्बे युझ्गानि॥”

न्हाडा निझ्वाफुमाडा आदाम खारला लु, “न्दा ड्हिड्खुमागा साला खेप्सुगाहोड्ड का न्जोन लु?नेन्ना सिझ्गा उसा चोगाहोड्खाम्बे साराप आयामा॥ हाकु न्दा हिझ्गानुड्ड सोम्मा तुकिख चोकसाड्हवाड्मा पिरिक पिरिक कामचोगुगाहोड्खामभाड्केड्मेतुघा चाचियाडा हिझ्चागानि॥ न्हाडा ना खामडा झ्गा लागि तिझ्गिभाक नुड्ड सिउडि पोकमेतुनि॥ न्दा खाम भाड्माड्सागाना न्दा खाम्मान्माड्ओम न्हाडा खाम बे?माड्लाड्खेकानि॥”

आदामडा उहिङ्खुमागा उनिङ्ह हाब्बा युक्सु, इजाङ्ह बाङ्निङ्ह उङ्माङ्ह घाक हिङ्गिलिकहचिंगा मा साया॥ न्हाडा निङ्वाफुमाडा आदाम नुङ्ह हाब्बा हवारिका तेक बानाचोगुहोड् वाप्मेतुचि॥ निङ्वाफुमाडा खारला काया, “हाकु खा यारमिचि चा कानिङ्ह लोर्वा उचुन्हानुङ्ह इसिरहा था तोकमाना निङ्वा तोक्तियामाचु॥ खाचिंडा ना हिङ्लुङ्ह पिखुबा, सिङ्गा उसा चा चामेचुहोड् साधाइ हिङ्नुङ्हमेच्याहा लोप्पिण्ह॥” न्हाडा निङ्वाफुमाडा न्ना सिङ्गा उसा चामा न्दोकचुन्निभोड् न्ना फुड्साहामभाङ्ह लोन्धाक्सुचि॥ न्हाङ्ह न्ना हिङ्लुङ्ह पिखुबा सिङ्गा उयुम्बे इसाचा तामा ड्यानन्निभोड् वालोकटुत्वि नुङ्ह ओरिपोरि इन्नुङ्हखुबा ज्वालानुङ्हहा साम्बेक युक्सुबिचि॥

३. नोआनुङ्ह जाल पारलाया

ताम्दाङ्हफुमाबे यारमिचि इमिन पुसाङ्ह ड्रृया, पाप चा ड्रृखारलामाङ्ह पुसाङ्ह रुया॥ निङ्वाफुमाडा ताम्दाङ्हफुमाबे सो, उडा घाक इसिरहासे निसु॥ न्हाडा उडा सिरिस्ट चोगुहा ड्रृखा घाक थोक्पे उनिङ्हवा तुगा॥ ड्रृखारनिङ्गो न्नाबे एको नोआ बाङ्ना यारमि चा वाया, उङ्ह चहेन धारमोति साया॥

इलेन निङ्वाफुमाडा उङ्ह खारला लु, “हाकु का ताम्दाङ्हफुमाबे सिरिस्ट चोगुङ्हहा घाकथोक नास्टा चोघेक्सुङ्ह॥ ताम्दाङ्हफुमाबे का न्दा से एको धारमोति यारमि तुम्नेन॥ हाकु का ना ताम्दाङ्हफुमा जालपारलायाडा नास्टा चोक्मा हाक्किनङ्ह ओन्दाङ्ह न्दा सिङ्गा एको माडा होड्गार्वा चोगु न्हाङ्ह आलाकात्ताराडा लेडु॥ चोगिधोड् ड्गा जाहान पारिवारिच, न्हाङ्ह घाक खाले पोसुचि नुङ्ह न्वाक्चिंगा एक-एक जोर होड्गारवाबे ताचि॥” न्हाडा निङ्वाफुमाडा लुहा लोरवामाङ्ह नोआडा माडा होड्गार्वा चोगु॥

नोआ होड्गार्वा चोगिहोड् उङ्ह नुङ्ह उका पारिवार, न्हाडा घाक पोसुपारानिचि होगारवाबे ड्रृया॥ न्हाडा निङ्वाफुमाडा ताम्दाङ्हफुमाबे माडा वासिक तामेतु॥ न्ना वासिक नाखेड् लेन सोम्मा लेरनि सेरनि तायामासा॥ ड्रृखिङ्बेला वासिक तायाहोड् ताम्दाङ्हफुमाबे माङ्हच्वा थोम्साङ्ह थोम्साङ्ह रुया॥ न्हाडा नाबेरहा घाक कोडगुचि माङ्हच्वाडा लुप्सेहेतुचि॥ ड्रृखिङ्बेला माङ्हच्वा ताम्दाङ्हफुमाबे खिङ्ह प्याक लेक्सा, नाबेरहा घाक हिङ्गिलिकहा जिवातचि, यारमिचि एको चा ड्रृहिङ्निन्, घाक माङ्हच्वाडा नास्टा न्लेक्सा॥

इंगिंद्र बेलाकडा माडच्वा ताम्दाडफुमाबे ए होम्बोक फाखेड लेन सोम्मा वायामासा॥ इलेन निंदवाफुमाडा नोआ नुड न्ना होड्गारवाबे इवायाहाचि मितुचि॥ नहाडा उडा हिरवा फेम्मेतु, न्हाड हिरवाडा ताम्दाडफुमा बेरहा माडच्वा हेन्दिसाड हेन्दिसाड रुया॥ नोआ या होम्बोक ए फिञ्जिलिंद तासुनिंद ताम्दाडफुमाबे थोमाहा घाक माडच्वा हेराब्या॥

निंदवाफुमाडा नोआ खारला लु, “न्दा, न्ज्या-न्दाडमेकिच, इंहिंडखुमा घाक बाईरा लोन्दानि॥ नहाडा न्दानुड इंगिंद्र जिवातचि इवान्ने इंखाचि चा घाक बाईरा लोन्दुचि॥ इंखाचि घाक ताम्दाडफुमाबे प्याक प्याक लेड्साड इंखेरनि॥” इंखारला निंदवाफुमाडा ताम्दाडफुमाबे इवायाहा घाक थोक नास चोगुनिंद धारमोति यारमि नोआ नुड उका पारिवार, न्हाडा उडनुड होड्गारवाबे इवायाहा जिवातचि चहेन न्ना जालपारलाया भाड हिंडमेतुचि॥

४. नोआनुड निंदवाफुमाडा युक्सुना बाचा

नोआ उका जहान पारिवार नुड होड्गारवाबे इवायाहा घाक जिवातचि जालपारलायाभाड इंहिडाब्याहोड इंखाचि निंदवाफुमाडा लुचिहा लोरवा बाईरा न्लोन्दा॥ न्हाडा निंदवाफुमाडा फेरि इंखाचि खारला लुसाड आसिक पिचि, “निंद्दा पुसाड पुसाड, प्याक प्याक लेड्साड रुयानि॥ न्हाडा निंद्गा प्याक रुयाचि न्लेडनि॥”

न्हाडा निंदवाफुमाडा फेरि नोआ नुड उच्याचि खारला लुचि, “निंद्दा न्हाडा, निंद्गा सान्तानचि, न्हाडा होड्गारवाभाड लोन्दिघा घाक जिवातचिनुड का एको बाचा थुन्द्वाड॥ हाकु घाक जिवातचि, हेरनिंदचा खारला जालपारलायागा माडच्वाडा का नास्टा न्जोग्वाडचिडान्हा॥ न्हाडा फेरि हेरनिंद चा ताम्दाडफुमा जालपारलायाडा नास्टा न्लेडमेन्ना॥ न्ना बाचा निंद्दा, नुड निंद्गा सान्तानचिंगा पुस्ता पुस्ता सोम्मागा लागि लेडमेना॥ न्नागा चिंद्गो चहेन ना लेडमे, का खिम्फुरुम्माबे एको नामिञ्जिलिंदमे युक्स्वाड, न्हाडा इबेलाक खिम्फुरुम्माबे नामिञ्जिलिंदमे ओम्मे इंगिंद्र बेलाकडा का निंद्दा घाकनुड युक्साना बाचा मित्वाड॥ न्हाडा का फेरि हेरनिंद चा ताम्दाडफुमाबे इवेरहा जिवातचि नाष्टा न्जोग्वान्चिडान्हा॥”

५. आब्राहाम

निंदवाफुमाडा नोआ नुड बाचा थुन्दिहोड, उडा आसिक पिचिहा लुरवा माड-

ताम्दाङ्‌फुमाबे यारमिचि पुसाङ्‌-पुसाङ्‌ ड्रूया॥ ड्रूखाचि माध्येबे एको आब्राहाम बाङ्‌ना यारमि निड्वाफुमाडा उड् भाङ्‌माङ्‌ घाक जातिगा यारमिचिडा आसिक न्दोक्तुनि भोड् सेगुक्सा॥

इलेन निड्वाफुमाडा उड् खारला लु, “ड्रूगा खाम्युक, कुटम्बाचि घाक नाओचिघोड्, का सोरमेनेन्ना खाम्युकपे रुया॥ का न्दा भाङ्‌ एको माना जाति चोग्वाङ्॥ न्दा का आसिक पिम्मेरनेन, न्हाडा न्दा माङ्‌ आसिकका मुल लेड्मेका, न्हाङ्‌ न्दा भाङ्‌माङ्‌ ताम्दाङ्‌फुमा बेरहा घाक जातिगा यारमिचिडा आसिक न्दोक्त्वाहा॥”

न्हाङ्‌ निड्वाफुमाडा लुहा लोरवा माङ्‌ आब्राहामडा ओयेछा लुत नुद् उहिड्रूखुमा सारा खेतुचिहोड् न्ना भाङ्‌ निड्वाफुमाडा सोरमेतुना ठोड् बे रुया॥

ड्रूखारला आब्राहामडा निड्वाफुमागा चेरया येनुहाडा निड्वाफुमाडा उड् प्याक आसिक पि॥ उका प्याक नोकारचाकार पोसुपारनि न्लेक्सा न्हाडा प्याक याङ्‌सा चा लेक्साहोड् थुड्दुना यारमि लेक्सा॥ न्हाडा उका ओएछा चा ड्रूखारलामाङ्‌ निड्वाफुमाडा प्याक प्याक आसिक पि॥ ड्रूखारला उड् चि हिपापाङ्‌ थुड्दुहा यारमिचि लेक्साचि॥

न्हाडा ड्रूखाचिगा प्याक पोसुपारनि, याङ्‌सा लेक्साहाडा उड् चि सोरि वामा ड्रूयासान्चिन्, न्हाडा उड् चि फोक्साचि॥ लुत चहेन सादोम पोटि रुया, न्हाडा आब्राहाम चहेन निड्वाफुमाडा हेब्रोन पोटि रुया लुहोड् न्ना पोटि रुया॥ न्हाडा उड् चि न्नाबे तासाचुहोड् पाल टागाचोगाचुहोड् वायाचि॥

इलेन निड्वाफुमाडा आब्राहाम खारला लु, “आब्राहाम न्दा ड्रूगिसितान, न्दा जोगाचोक्खुबा काडान माङ्‌ ओम, ड्रूगा इनाम माडा लेड्मेरना॥” न्हाडा आब्राहामडा खारला लु, “न्दा का इना इनाम पिम्मेड्रूगाना? आखिर आका खिड् सोम्मा एको आच्या चा मान॥ हाकु आका हाकवाला गो आका पाङ्‌बे वाखुबा नोकार माङ्‌ लेड्मे॥”

न्हाडा निड्वाफुमाडा आब्राहामगा ओचेरया खेप्सुहोड् खारला लु, “न्ना यारमि ड्रूगा हाकवाला न्लेड्मेन्ना॥” ड्रूगा ड्रूहिड्रूखुमा साराडा माङ्‌ एको उच्या तोक्त्वा, न्ना माङ्‌ ड्रूगा हाकवाला लेड्मेरना॥” न्हाडा निड्वाफुमाडा आब्राहाम बाइरा खेतुहोड् ताड्रूखेड् पोटि चोक्चोकिचि सोप्मेसाङ्‌ खारला लु, “ड्रूखा चोक्चोकिचि निरमा यास्वाविधा? ड्रूगा सान्तानचि चा ड्रूखारलामाङ्‌ प्याक न्लेड्मेहा॥” निड्वाफुमाडा लुहा खा चेरया आब्राहामडा चा बिस्वास चोगु॥

न्हाडा न्नागा ए फिम्बिलिड् हेक्साड् निड्वाफुमाडा आब्राहाम लुना लो?वा माड् पाध्याम, माध्याम लेक्साब्याचिना बेलाक्पे एको उड्चि च्या तोक्ताचु॥

६. सादोम गामोरा

सादोम नुड् गामोरा साहारचिबे पाप प्याक लेक्साहोड् इखा साहारचि मि नुड् गान्धाकडा नास्टा चोक्से निड्वाफुमाडा उका हिप्पाड् वालोकदुतचि पाक्सुचि॥ ड्खिड् बेलाक लोत बाड्ना एको यारमि उका जाहानचि नुड् सादोम साहारबे वाया॥

इलेन निड्वाफुमागा हिप्पाड् वालोकदुतचि लोत वायान ठोड्बे तायाचिहोड् खारला लुयाचु, “लोत, डगा आफान्ताचि खेतुचिघोड् ना साहार भाड् लोन्दाखेब्या॥ इजाड्बाड्निड् निड्वाफुमाडा खा साहारचि नास्टा चोघेक्सुचिहा॥” न्हाडा इखा चे?या खेप्सुहोड् लोत उका लेड्खुबावाला उताबाड्चिगाबे रुयाहोड् खारला लुचि, “कानिड् नाभाड् खेइबि इजाड्बाड्निड् निड्वाफुमाडा खा साहारचि दान्डा पिहेक्सुचिहा, नास्टा चोघेक्सुचिहा॥” इखा?निड्गो इखाचिडा उका चे?या इखेप्सुनिना॥ माड् उलाड् न्जोक्तुबि॥ न्हाडा उड्चि खा?ला मिता ना पाध्यामडा लेमाचाया ओम, न्हाडा उड्चि ना साहारबे?माड् इवायामासा॥

न्हाडा भेनिक ओम लेक्सेहेक्साना बेलाकबे निड्वाफुमागा वालोकदुतचिडा लोत खारला लुसाड् आतुरि ला न्जोगु, “न्दा पोगा, न्हाडा नाभाड् न्दा, इहिड्खुमा, न्ज्या मामुचि खेतुचिघोड् हानि खेब्या॥ मानुड् ना साहार आहेक्साना दान्डाबे न्निड्दा चा आइवाघा॥” इखा?निड्गो उड्चि खेम्खेम न्जोगानिन आल्लेड् टाल्लेड् न्जोगामासा, आड्धिड् न्जोगामासा॥ न्हाडा निड्वाफुमागा वालोकदुतचिडा इखाचि उड्चि मुक्पे न्लाबुचिहोड् साहारभाड् बाइरा न्लोन्दुचि॥ न्हाडा एको वालोकदुतडा खारला लुचि, “न्निड्दा नाभाड् हेक्साड् मेहिड्ले सोरोसोरो माड्दु खेब्यानि॥”

न्हाड् इखा वालोकदुतचिगा साला खेप्सुहोड् लोतडा खारला लुचि, “हाड्बाचि खा?ला न्लेड्निन्नि, का माड्दु लाम्मा ड्यामेडान, आका लागि युयुन्ना एको नाजिक्ना साहाबे खेप्मा पिया, न्नाबे रुयाड्भोड् का हिड्मेड्ना लोप्पि॥” न्हाड्डा वालोकदुतडा लु, “तेड्मे?ना, डगा चे?या का खेप्सुड्, डगा लागि हाकु का ना मिना साहार नास्टा न्जोग्वाडाज्ञा, न्नाबे न्दा हानि खेब्या॥” न्हाडा लोत नुड् उका जहान्चि नाभाड् इख्या॥

उड्चि सोआर बाड्ना साहारबे न्दासुनिड् नाम लोन्दाब्यामासा, ड्खिड्बेलाकडा निड्वाफुमाडा ताड्खेड्भाड् मि नुड् गान्धाक आएन्दु॥ न्हाड् इखा सादोम नुड् गामोरा

साहारचिघाक मिडा नास्टा चोगुचि॥ न्नाबे ड्वायाहा घाक पापि यारमिचि जिवातचि मिडा तुन्दिसिचि॥

ड्खारला निड्वाफुमाडा सादेम नुङ् गामोरा साहार मिडा नास्टा चोगुचिनिड्, दान्डा पिचिनिड् न्नाबे वायाना एको धारमोति यारमि लोत नुङ् उका पारिवारचि चहेन निड्वाफुमाडा न्ना दान्डाबे आमा म्बन्चिन, न्हाडा उड्चि ड्हिडा॥

७. मोसागा वाम

आब्राहामगा उयाङ्मेन याकुबका एहि जाना उच्याचि ड्वाया, ड्खाचिबे योसेफ चहेन याकुबडा तुकनुङ् उलुङ्मा तुक्तु॥ ड्खा निन्सुहोड् उफुचिडा चहेन उङ् इसिनुङ् सोरमा न्दारोक्तु॥ न्हाडा योसेफ ड्खाचिडा मिसारा खाम्युकपेरहा बेपरिचि नुङ् डिन्चुचो॥

जोबो ड्खा बेपरिचिडा योसेफ मिसारा खाम्युकपे न्दामेतु.न्दामेतुहोड् उड्चिडा एको कप्तानबे डिन्चुचो॥ न्हाडा योसेफ काप्तान नुङ् वामा तारोक्तु॥ जोबो उङ् काप्तान नुङ् वासाङ् रुया, उङ् नुङ् काप्तानडा चोगाच्वाहा घाक काम उचुन लेड्साङ् रुया॥ इजाङ्बाङ्निड् निड्वाफुमा योसेफ नुङ् वाया॥ निड्वाफुमा योसेफ नुङ् वायाहोड्माङ् उङ् हेक्साङ् घाक मिसारा खाम्युक छोड्बे चोक्तोक चोक्खुबा यारमि लेक्सा॥

इमा घाक ठोड्बे माडा आनिकाल ताया॥ न्ना हाकिनड् ओन्दाङ्, योसेफडा अनिकाल तायेरहा बाङ्ना चेरया निड्वाफुमाभाङ् थातोक्तुहोड् उडा प्याक चाचिरया छुप्सुक्सा॥ न्हाडा जोबो घाक कायुङ्लेन भोरि माडा आनिकाल ताया, ड्खिङ् बेलाकडा चाचिरया इन्से भोड् घाक यारमिचि उड्बे न्दाया॥ ड्खिङ् बेलाकडा योसेफका पारिवारचि चा इजिरेलबे आनिकालबे डंडायामासा॥ न्हाडा उडा उका घाक पारिवारचि चा मिस्सा खाम्युकपे काहेतुचि॥

न्नागा माङ्फा हेक्साङ् योसेफका पुस्ताचि न्स्याबेहोड्, न्ना खाम्युकपे एको हेकोना हाङ् लेक्सा॥ न्ना हाङ्डा चहेन इजिरेलिचि इसिनुङ् सोरमा तारोक्तुचि॥ न्हाडा घाक इजिरेलिचि न्नाबेरहा यारमिचिडा चा तुकनुङ् तुखि पिष्मा न्दारोक्तुचि, छाकहा काम एम्मा न्दारोक्तुचि॥ इजाङ्बाङ्निड् इजिरेलिचि प्याक प्याक पुसाङ् ड्खेप्मास्या, न्हाडा उड्चिडा खारला म्मिता, खाचि हाकु प्याक न्लेड्मेहोड् एड्गा सात्तुरचि नुङ् न्दोड्मेहोड् कानिड् नुङ् लाडाङ् न्जोड्मेहा लोप्पि॥ ड्खारनिड्गो उड्चिडा इखिङ् तुखि म्बिचि ड्खिङ् माङ् पुसाङ्-पुसाङ् डरुया॥

न्हाडा इलेन हाड्डा उका या?मिचि खारलाना आगे पिचि, “खा इजिरेलिचिडा इखिड् उड्चि च्या बाबुचि न्दोकत्वाचि ड्खाचि घाक न्निड्टा निल होड्माबे लेप्ताहाकताब्यानुम्चिम॥ ड्खारनिड्गो उड्चि च्या मामुचि चहेन इच्चा न्जोगाक्ताब्यानुम्चिम्नन, ड्खाचि हिड्गिलिक ड्वानि॥”

ड्खिड् बेलाकडा माड् एको इजिरेलि मामुडा एको उच्या बाबु तोक्तु॥ न्ना उच्या उचुन्माच्याक्ना साया॥ ड्खोड्माड् उमाडा चा तुक्नुड् उलुड्मा तुक्तुहोड् सुम मोनाम सोम्मा चहेन चुमुक्सा, ड्खारनिगो न्नाहाड्तो चुप्निमा ड्यासुन्होड् एको टोकारि बानाचोगुहोड्, न्नाबे एन्टु न्हाडा निल होड्मागा किनारबे युक्सोओ॥

ड्खिड् बेलाकडा फारो हाड्गा उच्या मामु नुहाबाचोक्से न्ना ठोड्बे ताया॥ नुहाबाचोक्मास्यानिड् उडा न्ना टोकारि निसु॥ न्हाडा न्ना इना ओम भोड् उका नोकारचि सोप्मेतुचिड् ड्खिड्बेलाकडा उडा न्ना टोकाबि एको उचुन्ना पिछा हाप्मास्याना निसु॥ उडा न्ना पिछा निसुहोड् उलुड्मा तुक्तुगेतु, न्हाडा न्ना पिछा सोरमेमागा एको मामु या?मि योक्मेतुचिहोड् न्ना मामु या?मि खारला तु, “ना पिछा का उचुन सोताब्याड्, ड्खागा जेला का पिम्मे?नेन्हा॥” न्ना मामु या?मि न्ना पिछागा उमा ओमभोड् इसाडाचा चा था म्मायान॥ न्हाडा न्ना मामुडा न्ना पिछा सोरमागा उपाड्बे खेतु॥

जोबो न्ना पिछा मिमाडा लेक्सा, न्हाडा न्ना फारो हाड्गा उच्या मामुडा उपाड्बे खेतु॥ न्हाड् न्नागा उनिड् उडा मोसा युक्सुबि॥

८. मोसागा वाम २

जोबो मोसा माडा लेक्सा, न्हाड् उफु उनुन्छा इजिरेलि या?मिचिगाबे र्य्या॥ ड्खिड् बेला मिस्रा खाम्युकपे?हा या?मिचिडा इजिरेलिचि तुक्नुड् तुखि म्बिमास्या॥ न्हाडा इजिरेलिचिडा चहेन कानिड् मिस्रि या?मिचिगा मुक पाहाड् फोक्सा भोड् निड्वाफुमानुड् पारथाना न्जोक्मास्या॥ निड्वाफुमाडा चा ड्खाचिगा पारथाना खेप्सु, न्हाडा ड्खाचि फोड्मागा निड्वाफुमाडा मोसा सेगु॥

इलेन निड्वाफुमाडा मोसा काहोड् खारला तु, “का आब्राहाम, इसाहाक नुड् याकुब्का निड्वाफुमाडान॥ मिस्रा खाम्युकपे डोरी?याहा आका या?मिचिगा तुखि का निसुक्सुड्॥ उड्चि आत्याचारबे डुडायाहोड् न्जोगुहा पारथाना का खेप्सुक्सुड्, न्हाडामाड् न्दा न्नाबे खेरकाहोड् ड्खा आका या?मिचि मिस्रा खाम्युक्पाहाड् लोन्दाप्तुचिघोड् उचुन्ना माना

खाम्युकपे ताचिगानिभोड् न्नाबे?ना हाड्गाबे पाड्ह्नेड्नेज्ञा॥”

न्हाडा निड्वाफुमाडा लुहा लोऱवामाड् मोसाडा उफु हारुन तिक्तेहेतुहोड् मिस्रा खाम्युकपे र्घ्याचि॥ हाड्गाबे तासाचुहोड् उड्चिडा खारला लुयाचु, “इजिरेलि यारमिचि ल्याहाक्सुचि॥” ड्खारनिड्गो न्ना हाड् ड्गाक्साना॥ न्नागा हेक्साड्, निड्वाफुमाडा मोसागा हिड्लुड्भाड् प्याक आचाम्मा आचाम्मा हाक्साना काम चोगु॥ ड्खा मिस्रि यारमिचि प्याक खालगा बिपात्तिबे आमेतुचि॥ ड्खिड् होड्चा उडा इजिरेलिचि लेन्हाड्मा ड्गाक्साना॥ न्हाडा निड्वाफुमाडा एको खारलाना बिपात्ति ड्खाचिबे पाक्सु॥ न्ना बिपात्तिबे न्ना खाम्युक भोरिहा यारमिचि, पोसुचि घाक्का तुम्ना उच्या च्हेन निड्वाफुमाडा सिसुबिचि॥

ड्खिड् बेलाक मिस्रा खाम्युकपे?हा घाक यारमिचिनुड्, हाड्गा पारिवारबे चा हाप्मारुड् लेक्सा, न्हाड् घाक यारमिचि चा ड्गिसिता॥ न्हाडा ड्खिड् लेक्साल्याहोड् च्हेन हाड्डा मोसा नुड् हारुन काप्मेतुचिहोड् खारला लुचि, “निन्डदा नाभाड् खेब्यानि, मानुड् कानिड् चा सिड्वाडाहा लोप्पि॥ न्निडदा नाभाड् खेइघोड् न्निड्गा निड्वाफुमागा आराधना चोगानुमा॥” न्ना लेनमाड् निड्वाफुमाडा इजिरेलिचि मिस्रा खाम्युकपे?हा यारमिचिगा मुक भाड् फोक्साप्तुचि॥ न्हाडा ड्खाचि उचुन्ना कानान खाम्युकपे तामेप्मागा लागि लेनिड् खिम्फुरुम्मागा खाम्बा, न्हाडा सेत्तिड् मिगा खाम्बा लेड्साड् तिक्तुचि॥

इजिरेलिचि न्ना भाड् ड्खेल्याहोड् हाड्गा उनिड्वाबे खारला मिता, इजिरेलिचि ओन्दाड्हा लुऱवामाड् नोकार चोक्माचि तायाना॥ न्हाड् उडा उका प्याक काड्बाचि पाक्सुचि॥ ड्खाचिडा इजिरेलिचि लाल सामुन्दारागा उलुम्बे न्टुप्सुचि॥ ड्खिड्बेलाक ड्खा इजिरेलिचि तुक्तुनुड् ड्गिसिता॥ न्गिसिताना बेलाक मोसाडा इजिरेलिचि खारला लुचि, “निन्डदा ड्गिसितानिन॥ ड्खारनिड्गो निड्वाफुमाडा न्निडदा इमिन खाचिगा मुकपाहाड् फोक्सहेक्सघा ड्खा बारेबे सोयानुमा॥ लोप न्निडदा निमासिः?वाघा खा मिस्रि यारमिचि हाकु न्निडदा हेरनिड् चा न्निमा न्टोक्त्वाम्चिगान्हा॥ खाचिनुड् न्निड्गा लागि निड्वाफुमाडा माड् लाडाइ चोड्मे?ना॥”

न्हाडा निड्वाफुमाडा मोसा खारला लु, “मुक सामुन्दारा पोटि सोसु॥” न्हाडा उडा उमुक सोसु॥” ड्खिड्बेलाक निड्वाफुमाडा माडा हि?वा फेम्मेतु, न्हाडा सामुन्दारा हिच भाग लेक्साहोड् उलुम्बे फुक्कोना खाम ओता॥ न्हाडा उड्चि न्ना फुक्कोना खाम लेड्साड् न्लामाछ्या॥ ड्खा न्निसुहोड् मिस्रा खाम्युकपे?हा काड्बाचिडा चा, उड्चि हेक्साड् हेक्साड् ड्डिक्तुचि॥ जोबो ड्खाचि सामुन्दारागा उलुम्बे न्टासु, ड्खिड्बेलाक निड्वाफुमाडा मोसा

खारला तु, “म्मुक फेरि सामुन्दारा छोड्बे सोसु, न्हाडा ड्खा मिस्रा खाम्युकपे?हा किथिरिक्पाचि छोड्बे सामुन्दारागा माड्च्वा लात्नाम्नि॥” न्हाडा निझ्वाफुमाडा तुहा लो?वा माड् मोसाडा चोगु॥ इखिंडबेलाक सामुन्दाराबे?हा माड्च्वा ओन्टाड्ना ठोड्बे लासा आबा, न्हाडा ड्खा मिसिरि काड्बाचि माड्च्वाडा लुप्सेहेतुचि, उड्चि एको चा ड्हिड्निनि॥ ड्खा?निझ्गो इजिरेलिचि च्हेहे फुकोना खाम लेड्साड् सामुन्दारा ड्गाक्तु॥ इजिरेलिचिडा खा घाक चे?या निन्सुहोड् निझ्वाफुमानुड् ड्गिसिता न्हाड् उड्माड् निझ्वाफुमा ओमभोड् बिस्वास न्जोगु॥

९. आगामबानिगा ताप्लिक

निझ्वाफुमाडा दाउट हाड् बाचा पिनागा मियाड् हेक्साड्, इजिरेलिचिबे चा एको सालेन हाक्सु॥ न्ना सालेन ताखुबा यामिगा उनिड् यासाइया साया॥ उडा एको माध्यास्थाकार्तागा उतुम्बे खारलाना सालेन पिचि, “सोयानुम एको थाड् मेन्छेड्लेना कान्ये मामुडा ओफोक ख्वा, न्हाडा उडा एको उच्या बाबु तोक्त्वा॥ उका उनिड् इम्मानुयात युड्मे॥ न्नागा तुम्बिला ओम निझ्वाफुमा कानिझ्नुड॥ उडा एड्गा पापका दान्डा आड्द्वा॥ न्हाड् कानिड्बे हाड्हाड् ताप्माना दान्डा उड्छोड्बे आम्मे॥ उडा तुखाबाड्चि नुमेत्वाचि॥ न्हाडा उड् आचाम्मागा साल्लाहाकार नुड् हाड्हाड् पिखुबाभोड् लुम्मे॥ उडा यारमि नुड् निझ्वाफुमागा उतुम्बे माध्यास्थातागा काम चोग्वा॥ प्याक यारमिचिगा पापका दान्डा उडा आड्हवाहोड्, ड्खाचि धारमोति बानाचोग्वाचि॥ उडा इखिंड तुखि तोक्त्वाहोड् चा उका हिड्लुड्बे निझ्वाफुमागा उनिझ्वालो?वा नुड् उका योजाना पुरा लेक्साहा निस्वाहोड् उड् इब्बे इब्बे चोन्सम्मे॥ उका राज्या, उका हाड्युक्थाम हे?निझ् चा म्मेमेन, न्हाडा उडा दाउटका हाड्युक्थामबे हाड्हाड्, धारमिकता नुड् निरिक कायाम चोक्साड् साधाड् भोरि उडा राज्या चोग्वा॥”

१०. हाड् दाउट

ताम्दाड्फुमाबे यारमिचि पुसाड् ड्ख्याहोड् प्याक राज्या, हाड्चि चा न्लेक्सा॥ इखिंड बेलाकडा इजिरेल खाम्युकपे चा एको हाड् वाया॥ न्ना हाड् निझ्वाफुमाडा उका चे?या ड्डेनुहोड् इन्कार चोगुक्सा॥ न्हाडा न्नाबे एको निझ्वाफुमाभाड् चेक्खुबा चा वाया, न्ना निझ्वाफुमाभाड् चेक्खुबा निझ्वाफुमाडा हाड् इन्कार चोगुनाडा उनिझ्वा न्टुगामासा॥

इलेन निझ्वाफुमाडा न्ना निझ्वाफुमाभाड् चेक्खुबा खारला तु, “इजाड् खारला न्निझ्वा तुक्मेत्वागाना? का ना इजिरेल खाम्युकका हाड् लेड्मागा एको यारमि सेगिक्सुड्ना॥

हाङु नदा बेथलेहेम साहारवे?ना यिसाइगा पारिवारबे र्ख्या, नहाड् हे?ना यारमि का हाड् आभिसेक चोगु लुमे?नेन,न्ना यारमि नदा हाड् अभिसेक चोगु॥” खा चे?या खेप्सुहोड् निझ्वाफुमाभाड् चेकखुबाडा निझ्वाफुमा खा?ला तु, “का इमिन खेकडाहोड् हाड् आभिसेक चोगुड्? हाड् आभिसेक चोकमागो मेन्ना खा चे?या खिझ्बेलाकना हाड्डा खेप्सु से भोड् चा का सित्तिमेड्ना॥” निझ्वाफुमाडा फेरि खा?ला तु, “नदा र्ख्याघोड् का नाबे निझ्वाफुमागा आराधना चोकसे तायामाड्ना भोड् लुचि, नहाडा का लुत्नेन्हा यारमिचि चा काचि॥ नहाडा ड्खा काम चोगु॥” नहाडा न्ना निझ्वाफुमाभाड् चेकखुबाडा आभिसेक चोकमाहा किवा खेतुहोड् बेथलेहेम तेनबे र्ख्या॥

आगामबाक्ताडा बेथलेहेम तेन्बे र्ख्याहोड् निझ्वाफुमाडा लुहा लोर्वामाड् यारमिचि काचि॥ नहाडा घाक यारमिचि चा न्नाबे न्छुप्सा॥ झिझिझ्बेला निझ्वाफुमाभाड् चेकखुबाडा यिसाइगा उच्याचि एको एको चोकसाड् उयुब्बे काचि॥ घाक हाक्किनड् ओन्दाड् तुम्ना का, नहाडा उडा खा?ला सो चात्तु नुड्, उचुन्माच्याक निसु॥ नहाडा खा?ला मिता, निझ्वाफुमाडा सेगुना हाड् नामाड् लौप्पि, ना आभिसेक चोकमा तायाना॥ झिखारनिझ्गो झिझिझ्बेलाक निझ्वाफुमाडा खा?ला तु, “का सेगुड्ना यारमि न्ना मेन्ना॥ इजाड्बाड्निझ्या रमिडा उड्चि जिउडाल, नाचिक न्स्वा, झिखारनिझ्गो का उड्चिगा निझ्वा स्वाड्ना॥” नहाडा छालुम्बा का, न्ना चा मेन्ना तु, झिखा?ला माड् उडा घाक पालो पालो काचि, झिखाचिबे हे?ना चा ओम भोड् निझ्वाफुमाडा न्तुन॥

नहाडा न्ना निझ्वाफुमाभाड् चेकखुबा यिसाइगाबे र्ख्याहोड् खा?ला लुसाड् छिम्टु, “झगा न्ज्याचि खिझ्सेहाचि ?” यिसाइडा खा?ला तु, “आका एको पाकना आच्या वान्ने, उडा सामुड्चि कोप्मासिम्मे?नाा॥” नहाडा निझ्वाफुमाभाड् चेकखुबाडा फेरि तु, “न्ना न्ज्या का?मेतुचि, न्ज्या मेन्दाले सोम्मा कानिझ्न हे इहा चा न्जोड्मेन्हा॥”

नहाडा यिसाइडा उच्या कासे यारमिचि पाकसुचिहोड् न्नाबे झगारा॥ उका उनिझ्न दाउद साया॥ झिझिझ्न बेलाकडा निझ्वाफुमाडा न्ना निझ्वाफुमाभाड् चेकखुबा खा?ला तु, “ना ओम हाड् लेड्मागा लागि का सेगुड्ना यारमि, नदा ना आभिसेक चोगु॥” नहाडा निझ्वाफुमाभाड् चेकखुबाडा आभिसेक चोकमाहा किवा उटुखुरुक्पे तुक्तेन्दुबिहोड् हाड् आभिसेक चोगु॥ न्ना आभिसेक चोकमानागा तुम्बिला चहेन वान्दिकका लागि निझ्वाफुमाडा हाड् सेगुना ओम बाड्ना चे?यागा एको चिझ्गो साया॥

न्नागा माड्फा हेक्साड् दाउद हाड् लेक्सा॥ उड् हाड् लेक्साब्याहोड् निझ्वाफुमाडा

इलेन एको खारलाना बाचा पि, “का ड़गा हाकवाला लेड्मागा ड़गा सान्तान भाड़ माड़ एको यारमि पोग्वाड़, न्हाडा उडा साधाइ राज्या चोग्वा॥ न्हाडा उका राज्या हेरनिड़ चा म्मेमेन्ना॥ न्हाडा ड़गा घराना ड़गा राज्या आका आयम्बे साधाइ स्थिर वान्नुड़मेरना॥”

११. सादराक , मेसाक नुड़ आबेदना गो

दाउट हाड़डा तायेन चोगुहागा प्याक फिम्बिलिड़ हेकसाड़ नाबुकटानेसार बाड़ना यारमि बेबिलोन खाम्युक घाकपे हाड़ लेक्सा॥ उडा एको माडा साम्याड़गा मुरति चोगु॥ न्ना साम्याड़गा मुरति सुखेड़ मिटार चान्चान सुखेड़ मिटार चाउडाइ साथा॥

न्ना मुरति चोगिहोड़ आरपान चोकमागा लागि उडा न्नाबेरहा घाक खाड़-खाड़बाचि काकसाचि॥ आरपान चोकमागा घाक यारमि न्छुप्साब्याहोड़ न्नाबेरना एको यारमिडा खारला लुचि, “नाबे छुप्सिमिघा घाक यारमिचि, खाले खाले चेरया चेकखुबा, घाक जातिगा यारमिचि खेप्सानुड़, नाबे घाकखालगा बाजाचि म्मोड़मे, न्निडटा बाजाचि म्मोकताहा खेप्स्वामाना सालोक ना साम्याड़गा मुरति फोप्तानिघोड़ सेमेतानुमा॥ इसाडा ना मुरति न्सेमेत्वान, न्ना यारमि मिगा भाट्टिबे लेप्नेम्मेरना” न्हाडा ड़खारला माड़ घाक खालगा बाजा म्मोकतुचि, म्मोकतुचिहा ड़खेप्सुना सालोक न्नाबे न्छुप्साहा घाक यारमिचिडा न्ना साम्याड़गा मुरति न्सेमेतु॥ ड़खारनिड़गो निडवाफुमागा सेवाकचि सुम्भाड़ सादराक, मेसाक नुड़ ओबेदनागो बाड़हचिडा चहेन न्सेमेतुनिन्॥

ड़खिड़बेलाक जोतिसिचिडा उड़चिगा विरुट्दबे हाड़ खारला लुसाड़ छुल म्बि, “हाड़बा न्दा खारला कायामागा इसा यारमिडा ना साम्याड़गा मुरति न्सेमेत्वान, न्ना यारमि मिगा भाट्टिबे लेप्नेम्मेरना॥ ड़खारनिड़गो नाबे सुम्भाड़ यारमिचि डवान्ने सादराक, मेसाक नुड़ आबेदनागो ड़खाचिडा न्दा बानाचोरुगुणाना साम्याड़गा मुरति न्सेमेतुनिन्॥” न्हाडा ड़खा खेप्सुहोड़ हाड़गा उछिक एकता, उछिक एकताहोड़ उडा खारला लुचि, “ड़खा यारमिचि न्हे तायानुम्चिम्चा॥”

न्हाडा ड़खाचिडा सादराक, मेसाक नुड़ आबेदनागो न्नाबे न्दाचि, न्दाचिहोड़ नाबुकटानेसनरडा छिम्दुचि, “खाचिडा ड़गाह्या चेरया जेप्पा ओम? न्निडटा का चोगुड़ना साम्याड़गा मुरति न्सेमेत्वामान्ना? हाकु इमा घाक बाजाचि म्मोड़मे ड़खिड़बेलाक चा न्निडटा न्सेमेतुमान भोड़ न्निडटा मिगा भाट्टिबे आइवाघा, इसाडा आका आमुकपाहाड़ हिड़मेरमा यासिवाघा?” ड़खा ड़खेप्सुहोड़ सादराक, मेसाक नुड़ आबेदनागो निडवाफुमागा सेवाकचिडा चहेन खारला न्तु, “कानिड़ आफाइ हिडमागा लागि इहा चा न्जोगिरवाडान्हा, ड़खारनिड़गो कानिड़ हेरना निडवाफुमागा सेवा चोकमासिइवाड़ न्ना निडवाफुमाडा माड़

कानिंदः इगा मुक्पाहाडः हिंडमेप्मायामेहा॥ इहिंडमेतान भोडः चा कानिंदः इगा मुरति
न्सेमेत्वामङ्गान्ना॥” इखा खेप्सुहोडः हाड़गा तुकनुडः उछिक एकता, न्हाडा उडा भाटटि
ओन्दाड़ना हक्किनडः ला गुना कुनुडः कुमेतुचि॥ न्हाडा उका चातुहा काडबाचि खारला
लुचि, “खा यारमिचि थुन्दानुम्चम्घोडः मिगा भाटटिबे लेप्तेन्दानुम्चिमा॥” न्हाडा उडचि मिगा
भाटटिबे न्लेप्तेन्दुचि॥ इखिंडः बेलाकडा मिगा भाटटिबे लेम्नाहाड़से खेखुबा यारमिचि मिडा
तुर्धेतुचि, इजाडबाडनिंदः मि माडा तुप्तामासा, न्हाडा भाटटि तुकनुडः कुसामासा॥

इखिंडः बेलाकडा हाड़डा भाटटिबे मो सोएन्टुचि, उडा ना जाना यारमिचि मिगा
भाटटिबे निसुचि॥ न्हाडा उडः छाककापोराचोक्साडः खारला काया, “आरे कानिंदः सुम्भाडः
यारमि न्लेप्तेन्दाहा मेन्नाइ? न्नाबेको ना जानाहाचिमिंदः॥ इखाचि खिंडना मिडा चा इच्चा
इहाक्सुन्चन, आइसा ओरिपेरिले न्लाम्घोमेहाचि॥ न्हाडा न्नाबे एको गो झान निंडवाफुमागा
उच्च्या लोर्वाना॥” न्हाडः उडः मिगा भाटटिगा उयुम्बे र्याहोडः सादराक, मेसाक नुडः
आबेद्नागो खारला लुसाडः काचि, “निंडवाफुमागा सेवाक सादराक, मेसाक, आबेद्नागो न्निंडदा
लोन्दाक्यानि॥”

न्हाडः इखाचि मिगा भाटटि भाडः न्लोन्दाक्या न्हाडा हाड़डा खारला
काया, “साद्दाराक, मेसाक, आबेद्नागोगा निंडवाफुमागा निंड थेन्नि॥ उडा उका सेवा
चोक्खुबा, उड्बे विश्वास चोक्खुबा यारमिचि हिंडमेप्मागा लागि उका वालोकदूत पाक्सुहोडः
खाचि हिंडमेतुक्सुचिहा॥ खारलाना सादराक, मेसाक नुडः आबेद्नागोगा लोर्वाना निंडवाफुमा
इसा चा मान्ना॥ घाकडा खेप्सानुम हाकु नाहाड्तो इसा सादराक, मेसाक, आबेद्नागोगा
निंडवाफुमागा विरुद्दाबे चेइमे न्ना यारमिडा दान्डा तोक्तवाहा॥”

इखारला नाबुकटानेसार हाड़डा खाम्युक भोरिहा यारमिचि हाकु नाहाड्तो इसा चा
निंडवाफुमागा विरुद्दाबे न्जेक्तानिन भोडः आगे पिचि॥

१२. दानिएल किबागा खोरबे

नाबुकनेसार हाड़गा हेक्साडः बेबिलोनबे दारा बाड़ना यारमि हाडः लेक्सा॥ उडा
बेबिलोनबे तायेन चोक्मागा ए होम्बोक हिचखेडः जाना खाड़खाड़बाचि सेगुचि॥ इखाचिभाडः
चा उडा सुम्भाडः माम्माहा खाड़खाड़बाचि सेगुचि॥ इखाचि माध्येबे एको दानिएल चा
साया॥ दानिएल इखा घाक हक्किनडः चेन्दुना सायाहोडः हाडः दाराडा उडः बेबिलोन खाम्युक
भोरिगा तायेनराड़बा चोघेक्सुसा॥ इखिंडः बेलाक न्नाबेरहा हेकोहा खाड़खाड़बाचिडा चहेन
उडचि नाहेन्दा न्हाडा उडः आण्टिक एम्मागा लागि उका गालित योक्मा न्दारोक्तु॥ इलेन

उड्चिं खा?ला साल्लाहा न्जोगा, “कानिङ्डः हाकु नागा कामगा उतुम्बे इहा चा इसिरहा गाल्ति तोकमा ड्यासान, हाकु नागा धारमागा उतुम्बे आप्टिक एन्दुमा॥” न्हाडा उड्चिं हाड्गाबे ड्रृया॥

हाड्गाबे ड्रृयाहोडः उड्चिंडा खा?ला न्तु, “हाड्बा, हाकु एको खा?लाना नियाम चोगुम, हाकु सुखेडः लेन सोम्मा इसाडा चा न्दा बाहेक हेकोहा देवाता, या?मि पारथाना चोकमा न्दोक्तुनिन्चिं॥ इसाडा चोग्वाचि न्ना या?मि किबागा खोरबे लेम्नाहाड्निं॥”

न्हाडा हाड्डा उड्चिंगा चे?या ठिक एतुहोडः ड्रृखा?ला नियाम चोगु॥ न्ना नियाम घाकपे हिसा, हाड्डा खा?लाना नियाम चोगुना बाड्ना चे?या दानिएलडा चा खेप्सु॥ न्हाडा उडः पाड़बे छ्याहोडः साधाइ लो?वा माडः तो तालाबे थाडा होडः नुनिङ्वा पिसाडः निङ्वाफुमाबे पारथाना चोगा॥ पारथाना चोकमास्थानिडा ड्रृखा आप्टिक एम्मा योक्खुबा या?मिंचिडा न्दुप्सिसि॥ न्हाडा उड्चिं हाड्गाबे ड्रृयाहोडः हाडः खा?ला न्तु, “हाड्बा, न्दा खा?लाना नियाम युक्सुक्सुगा, इसाडा न्दा बाहेक हेकोहा या?मि देउदेउताचिबे पारथाना चोड़मे न्ना या?मि किबागा खोरबे लेन्नेम्मे॥ ड्रृखा?निङ्गो नाबे एको दानिएल बाड्ना या?मि वान्ने न्नाडा ड्रृगा नियाम डयेन्वान्हा॥” खा चे?या खेप्सुहोडः हाड्गा तुक्नुडः उनिङ्वा न्दुगा॥ ड्रृखा?निङ्गो नियाम चोगि?यानाडा हाड्डा दानिएल किबागा खोरबे लेन्नेम्माना आगे पिचि॥

हाड्डा दानिएल खा?ला लु, “दानिएल न्दा हे?ना निङ्वाफुमागा सेवा चोकमासिम्मेका न्नाडामाडः न्दा हिड़मेकानि॥”

न्हाडा वान्दिकडा भेनिक कुचिककुचिक ओम लेक्साहोडः हाडः किबागा खोरगा उयुम्बे रुया॥ न्हाडा दानिएल खा?ला लुसाडः का, “दानिएल न्दा सेवा चोगुनाना निङ्वाफुमाडा हिड़मेतागाना?” दानिएलडा खा?ला काया, “हाड्बा, निङ्वाफुमाडा उका वालोकटुत पाक्सुचिहोडः का हिड़मेतामाड्ना॥” न्हाडा ड्रृखा खेप्सुहोडः हाडः इब्बे इब्बे चोन्दास्या॥ न्हाडा दानिएल किबागा खोरभाडः लोम्मेतुचि॥ न्हाडा हाड्डा खा?ला तुचि, “दानिएलगा निङ्वाफुमागा घाकडा आदार चोगानुमा॥ इजाड्बा ड्रृनिङ्डः उडा माडः कानिङ्डः हिड़मेखुबाओम, उडा माडः कानिङ्डः फोड़मे॥ दानिएल चा उडा माडः किबा भाडः हिड़मेतुक्सुना॥”

१३. येसुगा वाम

दानिएल हाकिनडः प्याक फिम्बिलिडः हेक्साडः एको या?मि वाया॥ उका उनिङ्डः येसु साया॥ उका वाम खा?ला लेक्सा॥ उका उमा मारियाम दाउदका सान्तान योसेफ नुडः थाड्छेड़मागा न्नाक्तुक्सा॥ न्ना योसेफ एको धारमोति या?मि साया॥ उडा उड्चिं थाड्छेड़मा

हक्किनड् ओन्टाड् मारियामडा ओफोक खुक्सुना बाड्-ना चे?या था तोक्तुहोड् स्वाक नान्सिप्मागा चोगुक्सा॥

इलेन से?नि सेम्माड्-बे एको निड्-वाफुमागा वालोकदुतडा योसेफ खा?ला लु, “योसेफ न्दा मारियम इहिड्-खुमा चोक्मा इग्गिसितान॥ इजाड् बाड्-निड् उड्-बे इसा वान्ने न्ना निड्-वाफुमागा साक्ति भाड् वान्ने?ना॥ हाकु उडा एको उच्या बाबु तोक्त्वा, न्नागा उनिड्-न्दा येसु युक्सुबि॥ इजाड् बाड्-निड् उडा माड् या?मिचि पाप पाहाड् फोक्स्वाचिहा॥ हेन हक्किनड् प्याक फिम्बिलिड् ओन्टाड् निड्-वाफुमाभाड् चेक्खुबाचिडा न्जेक्तुहा चे?या पुरा लेड्-मागा खा?ला लेक्साहा ओमा॥ “सोयानुम एको थाड्-न्छेड़ान्ना मामुडा ओफोक ख्वा, न्हाडा उडा एको उच्या बाबु तोक्त्वा न्नागा उनिड् इम्मानुएल युड्-मो॥” न्हाडा योसेफ उयुप्मा भाड् चेन्द्राक्या॥ न्हाडा वालोकदुतडा लुहा लो?वा माड् थाड्-छेड़ु॥ न्हाडा उड्-चि येसु मेवाले सोम्म सोरि इ-डिप्सान्चिन॥

ड्-खिड् बेलाक तायेनराड्-बा सिजार आगास्टास घाक राज्याभोरिहा या?मिचि न्निड्-गा साहार्बे खेइघोड् निड् छेप्मेतानुम्चिम भोड् आगो पिचि॥ न्हाड् घाक उड्-चि साहार्बे निड् छेप्मेसे ड्-ख्या॥ योसेफ नुड् मारियाम चा दाउदका साहार बेथलेहेमबे ख्याचि॥ ड्-खिड् बेलाकडा मारियामगा उच्या तोक्माना बेला ताया॥ न्हाडा उडा न्नाबे एको उच्या बाबु तोक्तु॥ योसेफडा न्ना उच्या गा उनिड् येसु युक्सुबि॥

१४. येसुडा फामाहोम्बोक या?मि चामेतुचिहा

येसु वायाहोड् उड् पुसाड् पुसाड् ख्या॥ न्हाडा उडा निड्-वाफुमागा राज्यागा उतुम्बे पारचार चोक्साड् लाम्मा तारोक्तु॥ इलेन येसु होड्-गा?वाबे थाडाहोड् इसाचा मे?निड्-ना सुन्नेना ठोड्-बे ख्या॥ ड्-खा?निड्-गो ड्-खिड् बेलाकडा न्नाबे?हा प्याक या?मिचिडा चा येसु खेक्साना बाड्-ना चे?या थान्दोक्तुहोड् साहार भाड् लाम्साड् येसुगा हेक्साड्-ला न्जोगा॥ येसुडा ड्-खा प्याक या?मिचि निसुचिहोड् उलुड्-मा तुक्तुचिहा॥ न्हाडा न्नाबे?हा घाक तुखाबाड्-चि नुमेतुचिहा॥

नाम आयाहोड् चेलाचिडा येसु खा?ला न्तु, “चिन्खुबा, हाकु नाम चा आया, ना इसाचा मे?निड्-ना सुन्नेना ठोड् ओम, खा या या?मिचि पाक्साहावसुचि॥ योरोक तोरोक्हा तेन्चिबे ड्-खे?होड् उड्-चि चामावामागा तारतुम्बि न्दोक्सुनि॥” ड्-खा?निड्-गो ड्-खिड् बेलाक येसुडा खा?ला लुचि, “खाचि निड्-दामाड् चामेड्-बा पियानुम्चिम॥”

चेलाचिडा चहेन हाड्-बा येसु खा?ला न्तु, “न्हे कानिड् नुड्-गो फा ओटा चालेप्पा नुड्-

हिच्च नासाचि से डळवाने, खिड्हा यारमिचि इमिन खोरमेमाहाचि? हेकोहा चाम्योड्बा कानिंडुङ् इहा चा मान॥” न्हाडा हाड्बा येसुडा लुचि, “इखाचि नहे आप्तानुभ्विमा॥” न्हाडा येसुडा डळखा घाक यारमिचि चाउरबे युड्मेतानुभ्विमभोड् लुचि॥ न्हाड् डळखा फा ओटा चालेप्पा नुड् हिच्च नासाचि उमुक्पे याडुचिहोड् वालोकपोटि सोसाड् पारथाना चोगा॥ पारथाना चोगाब्याहोड् चालेप्पा एगु न्हाड् घाक यारमिचि हाप्साब्यानुभ्विमभोड् चेलाचि पिचि॥ चेलाचिडा डळखा घाक यारमिचि डळहाप्सुबिचि॥ न्नाबेहा घाकडा खानुड् न्जो॥ डळखोड्चा उड्चिडा न्नाबे एहिच डालो डगोबु॥ न्नाबे चाखुबा मामुचि, पिलानाछा बाहेक फा माहोम्बोकको वेम्पा यारमिचि से डळवाया॥

१५. इसिरना मुझडा याकसुना यारमि नुयाना

हाड्बा येसुनुड् उका चेलाचि निड्वाफुमागा राज्यागा उतुम्बे पारचार चोकसाड् आचाम्मा आचाम्मागा काम चोकसाड् न्लामानिंड्डा गेरासेनास बाड्ना ठोड्बे न्दासु॥ डळिंड्ड बेलाकडा न्नाबे एको इसिरना मुझडा लाबुना यारमि वाया॥ न्ना इसाडा चा उड्चित ताथेन्बे युड्मा ड्यासुक्सानिना॥ न्ना कोडगु, सियापाडळखाबे लुक्ताघोन्दा, न्हाड् डळखाबेमाड् उड् वाया घोन्दा॥ न्ना इसिरना मुझडा लाबुना यारमिडा येसु निसुहोड् उगुम्बे लुक्ताराया॥ न्हाडा न्ना यारमिबे वायाना इसिरना मुझ खारला कासाड् चेक्ता, “हाड्बा येसु, घाक हाकिनंड् तो वालोकपे वाखुबा निड्वाफुमागा उच्या, का तुखि म्ब्याडाना॥” इजाड्बाड्निंड् डळिंड्ड बेलाकडा हाड्बा येसुडा न्ना यारमिबे वायान इसिरना मुझन्ना भाड् लोन्दार्या भोड् आगे पिक्सा॥

हाड्बा येसुडा फेरि खारला लु, “दगा न्निंड् इना ओम?” न्हाडा काया, “आका आनिंड् फाउज ओम, इजाड्बाड्निंड् कानिंड् न्नाबे प्याक वेरनेतिड्हा॥”

न्नागा उयुम्बेरना कोडगुबे एको फाकिचगा माडा बागाल चा चारान्जोकमास्या॥ डळखा इसिरहा मुझचिडा हाड्बा येसु उड्चित मुक फाकसाड् खारला लु, “कानिंड् ना भाड् माड्टु न्लोन्धाकसान, यु खा चाराचोकमान्सिम्याहा फाकिचबे पाकसहाकसा, कानिंड् न्नाबे उइवाड्हा॥” न्हाडा हाड्बा येसुडा चा डळखा इसिरहा मुझचि, न्ना भाड् खेमाना आगे पिचि॥ जोबो डळखा इसिरहा मुझचि फाकपे डळया, डळिंड्ड बेलाकडा माड् डळखा फाकिच सामुन्दारापोटि लुक्साड्-लुक्साड् ड्रुयाहोड् सामुन्दारागा माड्च्चवाबे न्लुप्सास्या॥

डळखा फाक कोप्खुबा यारमिचि चहेन डळखा निसुहोड् डगिसिता॥ न्हाड्, उड्चितेन, साहार पोटि न्लुक्तार्याहोड् घाक चेया न्नाबेहा यारमिचि डळखेम्मेतुचि॥ न्नाबेहा

यारमिचि चा, खा इहया लेकसाहा ओम भोड़ सोप्मागा लागि न्नाबे नदाया॥न्नाबे नदायानिड्डग ओन्दाड़ चिहानबे लुड्घो खुबा यारमि, न्नाबे उचुन्माचेक तेक वाहोड़ युडामासाना उड्चिडा न्निसु॥ न्हाडा उड्चि आचाम्मा मानान्जोगा॥

हाड्बा येसु न्ना भाड़ खेकसा सानिड़, न्ना नुयाना यारमिडा खारला लु, “हाड्बा येसु का चा न्दानुड़ लोड्मेड्ना॥” ड्खारनिड्गो हाड्बा येसुडा न्ना यारमि लोड्मा म्बिना॥ उडा खारला लु, “न्दा बुरु म्बाड्बे रुयाघोड़, डगा लागि निड्वाफुमाडा इहया चोगुहा, न्दा इमिन निड्वाफुमाडा नुमेतागाना, खा चेरया घाक ड्गाम्निभाकचि योकमेतुचि॥”

१६. मिक सुरुम्बा नुयाना

इलेन हाड्बा येसु नुड़ उका चेलाचि न्लाम्मास्या॥ ड्खिड्बेलाक उड्चिडा एको मिकसुरुम्बा यारमि न्निसु॥ न्ना यारमि वायानिड्डा माड़ उमिकडा मेनिखुबा सा॥ उका चेलाचिडा खारला लुसाड़ न्छिम्टु, “हाड्बा येसु, इसाडा पाप चोगुहोड़ न्ना यारमि खारला लेकसाना लोप्पिष?” न्हाडा हाड्बा येसुडा चहेन खारला लुचि, “न्ना यारमि इसाडा चा पाप न्जोगुहोड़ ना यारमि खारला लेकसाना मेन्ना॥ उप्पाडा चोगुहा पापडा खारला लेकसाना मेन, उमाडा चोगुहा पापडा खारला लेकसाना चा मेन्ना॥ ड्खारनिड्गो निड्वाफुमागा काम उड्बे ओत्निभोड़ खारला लेकसाहा ओम॥ न्हाडा हाड्बा येसुडा खाम पोतुहोड़ लेप चोगु, न्हाड़ न्ना मिकसुरुम्बा यारमिगा उमिकपे नेकतुबि॥ न्हाडा उडा खारला लु, “न्दा सिलोआम बाड़ना तलाउबे रुया, न्हाडा न्नाबे रुयाघोड़ न्नाचिक वासि॥”

न्ना यारमि चा हाड्बा येसुडा लुहा लोरवामाड़ सिलोआम बाड़ना तलाउबे रुया न्हाडा उनाचिक वासि॥ ड्खिड्बेलाकडा माड़ उडा उमिकडा निमा तारोक्तु, न्हाडा उड़ पाड़बे लासा॥ न्हाडा उका पाड्निवाक्रिकडा चहेन न्ना यारमि न्निसुहोड़ छाकका पोरान्जोगा, न्हाडा उड्चि उड्चि खारला डगाया, “आरे न्ना यारमि गो मिकसुरुम्बा सायाना मेन्नाइ? नाड्चाड्घोखुबा? न्हाडा न्नाबे कोइ कोइडा खारला डगाया, “न्ना मिकसुरुम्बा ओम्बा! ड्खिड्डा चहेन डगाया, “ना मिकसुरुम्बा लोरवाना चहेन ओम ड्खारनिड्गो न्ना यारमि गो मेन्ना॥

ड्खिड्डेलाकडा न्ना मिकसुरुम्बा यारमिडा खारला लुचि, “का न्ना मिकसुरुम्बा यारमि ओम्डाना॥” न्हाडा ड्खाचिडा न्ना आन्था यारमि न्छिम्टु, “न्दा इमिन मिक निखुबा लेकसागाना? इमि पिमक ड्होसाहचि?” मिकसुरुम्बाडा खारला लुचि, “एको येसु बाड़ना यारमिडा खाम पोतुहोड़ लेप चोगु, न्हाडा आका आमिकचिबे एन्दाब्याड़॥ न्हाडा आनाचिक

वासिसे सिलोआमगा तलाउबे पाक्साहाक्साड् न्हडा लुयाड्, ‘सिलोआम बाड्ना तालाउबे र्घ्याघोड् न्नाचिक वासि’ न्हाडा का ड्खारलामाड् र्घ्याड्होड् आनाचक वासिड् ड्खिड्बेलाक नाहाड़तोमाड् का आमिकडा निमा तारोक्तुड्हां॥

१७. येसुडा कुहिक लामेतुना

इलेन येसु उका चेलाचिनुड् होड्गा?वाबे थाडा॥ न्हाडा उका चेलाचि खारला लुचि, “कानिड् ना तालगा योप्पारिक खेइ॥” न्हाडा उड्चि योप्पारिक ड्रख्या॥

ड्खेप्मास्यानिड् येसु होड्गा?वाबे इप्साख्यामासा॥ ड्खिड् बेलाकडा माडा कुहिक, वासिक ताथा॥ न्हाडा होड्गा?वाबे माड्च्चवा थोमाहोड् होड्गा?वा लुप्साखेक्सा सा॥ ड्खिड् बेलाकडा येसुगा चेलाचिडा उयुम्बे ड्रख्याहोड् खारला लुसाड् म्बोगु॥” चिन्खुबा, चिन्खुबा कानिड् न्हे लुप्सिखेइक्सिडाहा॥” न्हाडा हाड्बा येसु पोगाहोड् ना कुहिक, वासिक धिन्दु॥ ड्खिड्बेलाकमाड् न्ना कुहिक, वासिक लासा र्घ्या॥ न्हाडा उडा उका चेलाचि लुचि, “न्निड्गा विस्वास हे?नाइ?” ड्खा ड्रखेप्सुहोड् ड्खा चेलाचि तुक्नुड् ड्रगिसिता॥ न्हाडा आचम्मा माना चोक्साड् उड्चि उड्चि खारला ड्रगाया, “ना इसा ओम? कुहिक नुड् वासिकडा चा उका चे?या येन्वाहा॥”

१८. येसु स्थाना

येसु वालोक राज्यागा उतुम्बे नुसाला खेम्मेसाड्, न्दुगाब्याहा यारमिचि नुमेसाड्, इसिरहा मुड्डा लाबुचिहा यारमिचि फोड्साड् लामा॥ ड्खा उडा चोगुहा आचाम्माहा काम यो खे तोमो घाक पोटि हिसा॥ न्हाडा प्याक यारमिचि उका हेक्साड् लान्जोगा॥ ड्खा न्निसुहोड् याहुदि हाड्खुबाचि, चिन्खुबाचिडा इमिन लाप्माहोड् सिमाना भोड् साल्लाहा न्जोगा॥

इलेन हाड्बा येसु उका चेलाचिनुड् गेतसमानि बाड्ना फुड्साहाम्बे पारथाना चोक्से र्घ्यामासा॥ न्नाबे याहुदि हाड्खुबा, याहुदि ब्यावास्था चिन्खुबाचि, किथिरिक्पाचि न्दायाहोड् न्लाबु न्हाडा माहाड्खुबागा पाड्बे ड्खेतु॥ ड्खिड्बेला काइयाफा माहाड्खुबा साया॥ ज्ञाबे ड्रखेतुहोड् घाक खाले मेन्हा मेन्हा अण्टिक ड्डेन्टु, ड्खारनिड्गो येसु मेन्जेक्ले स्वाक वायामासा॥ उड्चिडा येसुबे इहा चा इसिरहा, उड् सिमा लाइकहा बिरोड् तोक्मा घ्यासुनिन ड्रखोड् चा सिमाना भोड् ड्रगाया॥ न्हाडा किथिरिक्पाचिडा उड्चि खोक्माडा न्थोक्तु, कोराडा म्मोक्तु, खिजे न्जातु न्हाडा कुरुसपे छुरेम्मागा खाप्पारे बाड्ना ठोड्बे ड्रखेतु॥

न्नाबे न्दामेतुहोड् हिप्पाड् खुसुबाड्चिगा उलुम्बे कुरुसपे न्छुएन्टु॥ ड्खिड्बेलाक येसुडा खारला कासाड् निड्वाफुमा पा नुड् पारथाना चोगा, “निड्वाफुमा आप्पा खा यारमिचि छेमा पिचि, इजाड्बाड्निड् खाचिडा इहा न्जोक्मान्सम्मे

દ્રખા ઉડ્ચિડા મેન્નિલેન્જોકમાસિમમે, ખાચિડા કાનિડ્ ઇહા ચોકમાસિઝવાઇહાભોડ્ ઉડ્ચિડા થા માન્ના॥”

હાડ્બા યેસુગા ઓસોકમા ખેપ્માના બેલાક, લેન લુમ ન્હાડતો લેતિનડ્ સુમ મોકૃતુનિડ્ સોમ્મા ઘાક કૃયુમ તેકસા॥ ડ્ખિડ્બેલાકડા હાડ્બા યેસુડા ખારલા કાસાડ્ ઉકા ઓસોકમા લ્યાહાકસુ, “નિડ્વાફુમા આપ્પા, નિડ્વાફુમા આપ્પા, આકા આત્મા ન્દાબે સુમ્પાચોવાડ્ના॥” દ્રખા નિસુહોડ્ કિથિરિકપચિગા કેપ્ટેનડા ચા ખારલા કાસાડ્ નિડ્વાફુમાગા ઉનિડ્ થેન્ટુ, “જેપ્પામાડ્ ના યમરમિ ગો નિડ્વાફુમાગા ઉચ્ચામાડ્ સાયામાના રાઇછો॥”

હાડ્બા યેસુગા સેબ્યાહોડ્, નાસેકડા ઉકા એકો ચેલાડા યેસુગા લાસ પિલાતાસભાડ્ નાકતાપુહોડ્ સુતિગા તેકડા કિતુ ન્હાડા સિયાપાડ્બે યુક્સુ॥ નામલેન ભેનિક કુચિકુચિક ઓમ લેકસાનિડ્ડા હિપ્પાડ્ મામુ યારમિચિ હાડ્બા યેસુગા સિયાપાડ્ સોસે છ્યાચિ॥ ડ્ખિડ્ બેલાકડા માડા લુક્લિબા છ્યા॥ ઇજાડ્ બાડ્નિડ્ નિડ્વાફુમાગા એકો વાલોકટુત જ્ઞાબે વાલોકભાડ્ ઉકસાહોડ્ ન્ના સિયાપાડ્ એપ્તાના લુડ્ખ્વાક કાકસાહાકસુ॥ ડ્ખિડ્બેલાક દ્રખા કુખુબા કિથિરિકપાચિડા દ્રખા જ્ઞસુહોડ્ તુકનુડ્ ડ્ગિસિતા॥

દ્રખારનિડ્ગો દ્રખા હિપ્પાડ્ મામુચિ ચહેન વાલોકટુતડા ખારલા લુચિ, “ન્જિડ્દા નિગસિતાન્ચન, ઇજાડ્બાડ્નિડ્ કા થા વાંગે ન્જિડ્દા કુરુસપે ન્લુસિના યેસુ યોકમા સિમ્મેચિઘા॥” દ્રખારનિડ્ગો ઉડ્ નાબે માન્ના, ઉડ્ હિંલિક લેકસાબ્યામાના॥ ઉડ્ ન્જિડ્દા હાકિનડ્ ઓન્ટાડ્ ગાલિલબે ખેપ્માસિમ્મેરના॥” નાબે ન્જિડ્દા નિમેચુગાના॥” ન્હાડા દ્રખા મામુચિ ન્નાભાડ્ દ્રખા ચેરયા યેસુગા ચેલાચિ યોકમેસે છ્યાચિ॥

૧૯. યેસુ વાલોકપે રુધ્યાના

હાડ્બા યેસુ હિડ્ગિલિક લેકસાહોડ્ નાખેડ્ લેન સોમ્મા ઉકા ચેલાચિ નુડ્ વાયા॥ ડ્ખિડ્બેલા ઉડા કા હિડ્ગિલિકડાના ભોડ્ પ્યાક પારમાન સોપ્મેતુચિ॥ ઉડા નિડ્વાફુમાગા રાજ્યાગા ઉતુમ્બે યોકમેતુચિ॥

યેસુ વાલોકપે ખેરમાના બેલાકપે ઉકા ઘાક ચેલાચિ ગાલિલ બાડ્ના કોડ્ગુબે કાચિ॥ ઉડ્ચિ નાબે ન્દાબ્યાહોડ્ ઉડા ખારલા લુચિ, “વાલોક નુડ્ તામ્દાડ્ફુમાબેરહા ઘાક ચોક્તોક કા તોકૃતુકસુડ્॥” ન્હાડ્ડા માડ્ નિન્દ્દા રુધ્યાનિ, ઘાક યારમિચિ નુસાલા ખેપ્સ્વાહોડ્ વિસ્વાસ ચોગવા ન્નાડા સે સુકિત તોક્ત્વાના॥ કા ઇહા ચિન્નિડ્નેનિન, આગે પિન્નિડ્નેનિન, દ્રખા ઘાક ઉડ્ચિ ચા ચોકમા ચિન્દાનુમ્ચમ॥ સોયાનુમ ના કાયુડ્લેન નાસ મેલેડ્લે સોમ્મા કા નિન્દ્દાનુડ્ વામ્મેડ્ના॥”

खिंड लझिवहोड़ हाइबा येसु उका चेलाचिडा न्सोहेकसुनुड़ वालोकपोटि चान्दाळ्या, न्हाडा खिम्फुरुम्माडा एप्पेहेतु॥ डंखिंड्बेलाक न्नाबे थाप्थुम्बे हिप्पाइ फुहा तेक वाखुबा यारमिचि ओताचि॥ डंखाचिडा येसुगा चेलाचि खारला लुयाचुचि, “न्निङ्दा इना स्वाम्माना? खोप्सानुम, लोप येसु इमिन वालोकपे र्याना निसुम्गा, डंखारलामाड़ इलेन न्निङ्दा विस्वास चोकखुबाचि चा लालासे ताम्दाइफुमाबे तामे?ना॥” न्हाडा डंखा डंखेप्सुहोड़ चेलाचि चा चोन्सिसाड़ न्ना भाड़ उड्चिं पाइबे न्लासा॥

२०. मान्डालि सुरु न्लेक्साहा

हाइबा येसु वालोकपे खे?मा हाकिनड़ ओन्दाड़ उडा उका चेलाचि खारला लुक्साचि, “न्निङ्दा नाभाड़ हे?नेचा डंखाफुमा पाडा पिइघा बाचा कुसामासानुम॥ जोबो न्निङ्दाबे निङ्वाफुमागा पावित्तारा आत्मा तामे, न्हाडा न्निङ्दा साक्ति तोक्त्वाम्गा न्हाड़ ताम्दाइफुमागा योना उलाप सोम्मा आका साचि लेक्सिसवाघा॥ न्हाडा डंखारलामाड़ येसुगा चेलाचि, हाइबा येसु वालोकपे खेब्याहोड़ उड्चिएको निङ्वागा न्लेक्साहोड़ एको कोठाबे साधाइ पारथाना न्जोगामासा॥

पेन्तिकोसका लेन ताथा, न्ना लेन चा उड्चिं साधाइहा लोरवामाड़ एको कोठाबे न्छुप्साहोड़ पारथाना न्जोकमास्या॥ डंखिंड्बेलाकडा थाप्थुम्बे माडा हि?वा फेनाना लुर्वा चोगा॥ न्ना हि?वाडा न्ना घाक कोठा इप्तु॥ न्नाबे मिलेप ओता, न्हाडा फोकाक फोकाक लेक्साहोड़ डंखा घाक चेलाचि छोड्बे युडा॥ डंखिंड्बेलाक उड्चिडा साक्ति न्टोक्तु॥ न्हाडा निङ्वाफुमागा साक्तिडा भोरिपुरना न्लेक्साहोड़ पाबित्तारा आत्माडा चिन्दुचिहा लोरवामाड़ प्याक खाले चे?या न्जेकतु॥ डंखिंड्बेला न्नाबे प्याक जातिका यारमिचि चा डंवाया, डंखाचि डंखा डंखेप्सुहोड़ न्निसुहोड़ छाकका पोरा न्जोगा॥ इजाइबाइन्निड़ न्नाबे प्याक खाले चे?या उड्चिडा न्जेकमास्या॥ उड्चिं कोयकोइ खारला चा डंगाया, खाचि च्वाडा सिसुक्सुचिहा॥ डंखिंड्बेलाक पात्तुरुस निङ्वाफुमागा साक्तिडा पोगाहोड़ डंखाचि खारला लुचि, “न्हे छुप्सिमिघा घाक आफुआनुच्छाचि न्निङ्दा खेप्सानुम, “खाचि न्निङ्दा काइघा लोरवा च्वाडा सिसुच्याहा मेन्ना, डंखारनिङ्गो हेन हाकिनड़ प्याक फिम्बिलिड़ ओन्दाड़ निङ्वाफुमाडा योएल बाड्ना निङ्वाफुमाभाड़ चेकखुबा भाड़ खारला चेक्तामासा,

‘हेक्साइहा लेनचिबे खारला लेइमे, आका आत्मा घाक यारमिचि छोड्बे पाकस्वाड़॥ न्हाडा उड्चिगा च्या बाबुचि, मामुचिडा आगामबानि न्जोग्वा, प्याक खाले चे?या न्जेक्त्वाहा॥’ डंखा चे?या माड़ हेन पुरा लेक्साहा ओगु॥” न्हाडा डंखा डंखेप्सुहोड़, न्ना लेनबे न्नाबे?हा सुम माहोम्बोक यारमिचिडा विस्वास न्जोगु॥

२१. पात्रुस छेकपाड़-बे

जोबो मान्डालिचि पुसाड् डूऱ्या, सातावाट चा सुरु लेकसा॥ मान्डालि तुखिपिखुबा साताचोक्खुबाबे मुळ्या हाड् हेरोदगा उमुक वाइसा॥ न्नाबेलाकडा उडा विस्वासिचि इऱ्बे इऱ्बे तुखि पिरमातारोक्तुचि॥ उडा पात्रुस चा लाबुहोड् जेलबे एन्दु॥ न्हाडा लोड्खेप्मा ड्यानिन्नभोड् बाइरा काड्बाचि कुमेतुचि॥

डूऱ्यिड्बेलाकडा विस्वासिचि चहेन पात्रुस हेरोद हाड्गा उमोकपाहाड् फोड्निभोड् एको निड्वागा न्लेकसाहोड् इऱ्बे इऱ्बे पारथाना न्जोकमास्या॥ हेरोद हाड्डा पात्रुस सिमागा याहुटिचिगा उयुम्बे ताप्मा हाकिसड् ओन्दाड्ना सेन्डिड् पात्रुस हिच्च साड्लिडा न्थुन्दुहोड् हिप्पाड् सिपाहिचिगा उलुम्बे डृङ्गिप्सुक्सा॥ डूऱ्यिड्बेलाक न्नाबे थाष्युम्बे निड्वाफुमागा एको वालोकदुत ताया॥ न्हाडा उडा पात्रुस खोलिक खोतुहोड् खारला लु, “हानि पोगा॥” डूऱ्यिड्बेलाकडा डूऱ्या उमुकपेरहा साड्लिचि आफाइ म्फुकसाळ्याहोड् खाम्बे डायाळ्या॥ न्हाडा वालोकदुतडा फेरि खारला लु, “ म्फकोरैमा हाप्सुधोड् आहेकसाड् आहेकसाड्आबा॥” न्हाडा पात्रुस चा वालोकदुतका हेकसाड्-हेकसाड् रुया॥

पात्रुसडा खा घाक का सेम्माड् माकमासिम्मेड्ना मितामासा॥ उड्चिडा डूऱ्या इम्ना नुड् हिम्ना पाहारा पिखुबा काड्बाचि काकतेहेताचुविहोड् चेक्चिगा गेटपे तासाचु॥ न्ना गेट आफाइ होसा, न्हाडा उड्चि बाइरा लोन्दाचि॥ लोन्दाब्याचिहोड् वालोकदुतडा पात्रुस नाओ॥ जोबो पात्रुसगा ओचेत न्टायाहोड् उडा खारला काया, “खा घाक चेरया सेम्माड् गो मेन्ना, जेप्पागाले ओम राइछो॥ का हेरोद हाड्गा उमोकपाहाड् फोड्मागा निड्वाफुमाडा उका वालोकदुत पाकसुकसुना राइछो॥”

२२. कुजे यारमि नुयाना

इमा लेरनिगा सुम मोकतुनिड् पात्रुस नुड् युहान्ना पारथाना चोक्से याहुटि छुम्पाड्बे रुयाचि॥ डूऱ्यिड् बेलाकडा न्ना छुम्पाड्गा वालाम्बुड्बे एको कुजे यारमि वाया॥ न्ना नाड्चानि भोड् उका आफान्ताचिडा साधाइ न्नाबे ड्युक्सोओक्सा॥ न्ना कुजे यारमिडा पात्रुस नुड् युहान्ना निसुचिहोड् उड्चि भाड्चा इहा तोक्त्वाड्हायेमभोड् नाक्तुचि॥ डूऱ्यिड् बेलाकडा पात्रुस नुड् युहान्नाडा खारला लुयाचु, “कान्चिड् सोया” न्नाडा चा इहाले पिहेकसाहेयेमभोड् खारला सोचि॥ डूऱ्यिड्बेला पात्रुसडा खारला लु, “का नुड् साम्याड्, युप्पा इहा चा मान, डूऱ्यारनिड्गो कानुड् इहा वान्ने डूऱ्या का हेन पिमेरनेन्हा॥ न्टा येसु खिरिस्टका उनिड्बे पोगाघोड् लामा॥” न्हाडा उमोकपे लाबुहोड् पोगु डूऱ्यिड्बेलाकडा माड् न्ना यारमिगा उलाड् उमोकपे साक्ति तायाहोड् उड् मुथिड्गिरिक पोगा, न्हाडा लाम्मा

तारोक्तु॥ न्हाड़ पात्तुरुस, युहान्ना नुड़ चोन्साड़ निड़्वाफुमागा उनिड़ थेन्साड़ छुम्पाड़ होड़बे उया॥ ड्खिड़बेलाक न्नाबे?हा घाक यारमिचिडा कुजे यारमि लाम्साड़ निड़्वाफुमागा उनिड़ थेन्दुना न्निसुहोड़ छाक्का पोरान्जोगा॥ न्हाडा न्नाबे प्याक यारमिचि न्छुप्साराया॥ ड्खिड़ बेलाक पात्तुरुसडा खारला लुचि, “ओ इजिरेल बे?हा यारमिचि कान्चिड़ इजाड़ ओओड़ इइड़ सोम्मेकाहा ? ना यारमि आन्चिड़गा सक्रित नुड़ भाकितडा नुमेताड़चुड़ना लो?वा? इखारनिड़गो इखारला मेन्ना, न्निड़दा एको पाकित्तारा नुड़ धास्मोति यारमि सिसुम्मा, न्ना यारमि निड़्वाफुमाडा स्याना भाड़ चा हिड़मेतु॥ न्हाडा उका उनिड़बे बिस्वास चोगुनाडा माड़ ना यारमि नुयामाना ओम॥

24. येसु फेरि तामेन्ना

इलेन येसुडा उका चेलाचि खारला लुचि, “हाकु का निड़्वाफुमा आप्पागाबे खेप्माना बेलाक लेक्सेहेक्सा॥ न्निड़दा सुरता न्जायानिन, न्निड़गा निड़्वा इन्दुकिनन्नि॥ का खेमेड़होड़ फेरि न्निड़दा बिस्वास चोक्खुबाचि लान्लासे इलेन ताम्दाड़फुमाबे ताम्मेड़॥” ड्खिड़ बेलाकडा येसुगा चेलाचिडा खारला लुसाड़ न्छिम्दु, “हाड़बा येसु, न्दा हेत्निड़दा कानिड़ लान्लासे ताम्मेकाना?” न्दा ताम्दाड़फुमाबे तामा हाकिन्द़ ओन्टाड़ इहा इहा लेड़मेहा?” न्हाडा येसुडा खारला लुचि, “न्निड़दा होसियार वायानि, इसाडा चा लेम्चामा न्दोकितगान्नि॥ का हेत्निड़ तामेड़ न्नागा उतुम्बे निड़्वाफुमा पाडा से था वान्नेन्ना॥ आरु इसाडा चा था माज्ञा॥ इखारनिड़गो सोयानुम, का न्निड़दा लाल्लासे तामा हाकिन्द़ ओन्टाड़ ताम्दाड़फुमाबे खा खा चिड़गो न्लेड़मेहा॥ प्याक यारमि का मुक्रित पिखुबा खिरिस्टडान कासाड़ न्दामे, का पाप पाहाड़फोइखुबाडान् डगामे॥ न्हाडा इखाचिडा प्याक यारमिचि न्लेमुच्चवाचि॥ ड्खिड़बेलाक ताम्दाड़फुमाबे माम्माहा तुकिलबाचि इखेम्मे, जाति गा विरुद्दटाबे जाति, राज्यगा विरुद्दटाबे राज्या म्बोड़मे, न्हाडा माम्माहा लडाइ न्लेड़मे॥ यारमि यारमिबे लुड़मा तुक्खुसाचामाना मान्दिसाड़ खेम्मे, न्हाडा यारमिचि लुड़मामेन्दुक्खुबा न्लेड़मे॥ न्निड़दा बिस्वास चोक्खुबाचि हेकोहा यारमिचिडा तुक्नुड़ तुखि पिढ्वागा, न्निड़दा लाबिरवागाहोड़ छेकपाड़बे छेकितवागा॥ ड्खिड़ बेलाक प्याक बिस्वास चोक्खुबाचिडा बिस्वास न्लेप्तिरवा॥ इखरनिड़गो न्निड़दा इगिसितानिन इजाइबाइनिड़ इसाडा हेक्साड़ सोम्म बिस्वास न्लेप्तिरवान न्नाडा से उद्दार तोक्त्वा, उडा से वालोकपे खेम्मा तोक्त्वा॥ खारला खा घाक लेडिमेहोड़, ताम्दाड़फुमा बे?हा घाक जातिगा यारमिचिडा नुसाला इखेप्सिरवाहोड़ का न्निड़दा लाल्लासे ताम्मेड़॥”

लोक कथाहरु

१ चातुरे

-जीवन याख्या

एको तेनबे सुम्भाइङ्गा एको पारिवार वाया॥ चातुरे, उफु नुइ उभाउजु॥ न्ना चातुरे चहेन तुक्नुइँ चोम्बु साया॥ न्ना चोम्बु सायाहोइँमाइ उभाउजुडा सोप्माइ हयासुक्सान॥ उडा साधाइ थिन्दुक्सा सेप्पा॥ उभाउजु लेनगा लेन भैनिक भैनिक माइँपाइँबे लामामासा॥

इलेन चातुरेडा उभाउजु साधाइहा लो?वा माइँ माइँपाइँबे खेप्मास्याना निसु॥ न्हाडा उइ खा?ला मिता, ना भाउजु इजाइँ लेनलेन माइँपाइँबे खेम्मे?ना ? हेन चहेन का चा उका ओहेक्साइँ ओहेक्साइँ चुम्साइँ खेन्सोप्मातायाना॥ न्हाइँ चातुरे उभाउजुगा हेक्साइँ हेक्साइँ चुम्साइँ चुम्साइँ माइँपाइँबे रुया॥ माइँपाइँबे तासाचुहोइँ उभाउजु चेन सोरोसोरो माइँपाइँबे उयारुया॥

न्हाडा ओमोटेइँबाडा चहेन भाउजु इचोइँमे?ना भोइँ स्वाक माइँपाइँगा योना पोटि रुयाहोइँ खेप्सुक्सा॥ इँखिबेला उभाउजु खा?ला कासाइँ माइँनुइँ पारथाना चोक्मा तारोक्तु॥ “हे भागवान का इ चोकडा? आका एको ओमोटेइँबाडा योना पोटिन्धाइँ खेप्सुक्सा, न्हाडा उइ भागवान चेक्ताना लो?वा खा?ला कासाइँ चेक्ता, “न्दा तुखि न्जायान, इगा पारथाना का खेप्सुक्सुइँ॥ हाकु इँगा म्मोटेइँबा सुम मोनाम सोम्माबे मिक्सुरुम्बा लेइदिमे?ना॥ हाकु न्दा रुया, न्हाडा खुम्दुहा खुम्दुहा चाम्योइँबा निघोइँ पि॥” न्हाडा उभाउजु चहेन जेप्पा कानुइँ भागवान चेक्ताना मिताहोइँ इब्बे इब्बे चोन्सिसाइँ पाइँबे लासा॥

न्हाडा ओमोटेइँबा चहेन उभाउजु तान्दिप्पा हाकिन्डँ ओन्दाइँ उइ पाइँबे तासुहोइँ मिक्सुरुम्बा लो?वा लेक्साहोइँ चारामबे युडामासा॥ न्हाडा मिहेक्साइँ उभाउजु चा तायाब्याहोइँ उडा उफु, उभाउजुचि खा?ला लुचि, “आफु नुइ भाउजु का गो इडाले हायाइँना बा? अमिकडा चा कुइम कुइम निसेहेतुइँहा॥” चातुरेडा खा?ला कायाना खेप्सुहोइँ

उभाउजुडा चहेन उनिड्वाबे खारला मिता, हाकु डगा काल तायामाना॥ हाकु नदा ड्हिड्मेकान्ना बाबु॥ न्हाडा उडा ओमोटेड्बा माड्पाड्बे खेसुहा लोरवा माड् खुम्दुहा खुम्दुहा चामेड्बा निसाड् पिप्मा तारोक्तु॥ ओमोटेड्बा चहेन खुम्दु खुम्दु चामातोक्तुहोड् लेनलेन चात्तु चात्तु लेड्साड् र्खया॥

इखारलानुड् इखारलानुड् सुम मोनाम चा तासु, न्हाडा इलेन चातुरेडा उफुनुड् उभाउजु काविहोड् खारला लुचि, “आफु नुड् भाउजु कागो अमिकडा पुराइ निमा लेपिड्ह हाकु इ चौकडा?” उभाउजुडा चहेन खारला कायाना खेसुहोड् उनिड्वाबे खारला काया, हाकु नदा स्थागाना॥ न्हाडा उभाउजुडा उफु पाड्होड्बे काहेतुहोड् खारला लु, “लु हाकु नाडा उमिकडा निमा लेपिक्सु खिबाकडा थुन्चुहोड् धोकोरोबे याड्चु न्हाड् भिरिक्पाहाड् काड्नाहाड्चु॥” इखा घाक चेर्या चातुरेडा बाइरा खेसुक्सा॥ न्हाडा उडा उफु काहोड् खारला लु, “आफु का एको माना डाड्गाक चौकताब्याड्घाइ॥ नाबे एको कुचुमाडा तुक्नुड् तुखि पिप्मासिम्मेड्ना॥” न्हाडा उफुडा चा एको माना डाड्गाक उनुन्छा चौक्तुतु॥

न्नागा मिहेक्साड् उभाउजु नाडा जेप्पागा उमिकडा न्निस्वानाहा मिताहोड् खिबाकडा थुम्मा तायाना भोड् उयम्बे खिबाक ताहोड् उयम्बे ताया॥ इखिड् बेला चातुरेडा न्ना उफुडा बाचोक्तुबिक्साना डाड्गाकडा उभाउजुगा उटुखुरुक्पे ठाड् कोक्तेन्दु॥ न्हाडा उड् खारला कासाड् माडा सेम्लाडा ओक्ता, “ओ आफु नुड् भाउजु, न्हे आबाचिघाइ का एको माना कुचुमा मोक्तिसिक्सुड्ना॥” इखिड् बेला उफु आत्येचोक्साड् पाड् बाइरा लोन्टा॥ बाइरा लोन्टानिड्डगा गो कुचुमागो मेन्ना उहिड्खुमाले ठाराइ मोक्तिसितुबिक्सुना॥

२. याक्खाबाचिगा उथुक

-ज्येन्दा याक्खा

उइले प्याक फिम्बिलिड् ओन्दाड् एड्गा तेनवे एको माडा पुड्दा वायाबु॥ इखिड्बेलामाड् ओन्दाड्ना माडा लाडाइ चा लेक्सानाबु॥ न्ना लाडाइ भाड् एको ओफोक खुखुमा मामु डिक्ताहासु बु॥ इखिड्बेला न्ना मामु आलापात्र लेक्साहोड् लुक्साड् लुक्साड्, लुक्साड् लुक्साड् तायानिड्डगा न्ना पुड्दाबे तायाब्याबु॥ न्ना पुड्दा बे पाड्चि म्मायानिन्बु, एको माना लुड्टाड् से वायाबु॥ न्ना लुड्टाड् बेरमाड् न्ना मामु वायाबु, उडा न्नावेरमाड् हिप्पाड् उच्या बाबुचि तोक्तुचिबु॥

इँखा बाबुचि लेनलेन पुसाड् पुसाड् ख्याचिबु, न्हाडा न्ना मामु छहेन माघ्याम लासाहोड् स्याबु॥ उङ्चि मा स्याख्याहोड् इँखा बाबुचि पुड्दाबे सिकार चायाघोन्टाचिबु॥ इँखार्ला सिकार चायाघोन्टाचिनिड् ओछोडा ठोड्बे चा तासाचुबु॥ इलेनगा चेरया ओम उङ्चिडा ओछोडा ठोड्बे एको उचुन्ना मामु तुप्साचुबु, इँखोड् न्ना मामु उङ्चि पाड्बे लेमारायाचुबु॥ न्हाडा उङ्चिगा सान्तानचि चा न्लेक्साख्याबु॥ इँखार्ला उङ्चि सिकार चासाड् चासाड् ख्यानिड् फेरि एकोना एकोना ठोड्बे चा न्दासुबु॥ न्ना ठोड्बे उचुन्हा उचुन्हा बोस्ति न्निसुचिबु, न्हाडा उङ्चि न्नाबेरहा यारमिचिनुड् नाजिक न्लेक्साहोड् सालापुला लेन्चामा न्टारोक्तुबु॥

इँखा यारमिचिडा उङ्चि उचुन खेतिपाति चोक्मा, पोसु पारनिचि, चाउपायाचि हिडमाचि भोड् साललाहा मिंबचिबु॥ खोड् उङ्चिडा चा इँखार्ला माड् चोक्मा न्दरोक्तुबु॥ खेतिपाति न्जोग्बु, साड्वा पिकचि डहिड्चिनिड्बु, न्हाड् बाताबारन चा उचुन लेक्साबु॥ घाक फिम हाराभारा लेक्साबु॥ इँखोड् नाकुच्याकिच चा न्जोन्टास्थाबु॥ इँखार्लाहोड् माड् यारमिचि चा पुसाड् पुसाड् ख्याबु॥ खार्ला एको, हिच्चि लेड्साड् बोस्तिचि चा प्याक प्याक न्लेक्साख्याबु॥ उङ्चिगा प्याक बोस्तिचिबे प्याक खाले उङ्चिगा सास्कृति पाराम्पारा ड्युक्सेतुबुहै॥ इँखिड्बेलाकमाड् एड्गा चाबाक लाक, केइ लाक, हाक्तपारे लाकका चा सुरु लेक्साहाबु॥

खार्ला कानिड् खिड्बेलाकडा वेतिहा घाक याख्खाबाचि न्ना विस्वा युद्धा भाड् डिक्कताक्सुना मामुगाभाड् लेक्सहाबु उकामाड् सान्तानमाड् सिडान्बु॥

३. सोक्पागा ताप्लिक

-अजय याख्खा

उहिलेहा चेरया ओम॥ यारमिचिडा प्याक साड्वापिक हिड्क्साचिबु॥ न्हाडा न्नागा वोरिपोरि एको माडा पुड्दा चा वायाबु॥ न्ना पुड्दाबे एको माडा सोक्पा चा वायाबु॥ न्ना सोक्पाडा गोठालाचिडा था मेन्दोक्ले उङ्चि साड्वापिकिच लेनलेन एको एको चोक्साड् चोतुबिचिबु॥ इँखार्ला न्ना सोक्पाडा इँखा यारमिचि तुक्नुड् तुखि पिचिबु॥

इँखा यारमिचिडा छहेन सोक्पा सिमा न्जोगु इँखार्निड्गो सिमा ड्यासुक्सानिना॥ न्हाडा इलेन उङ्चि घाक न्लुप्साहोड् सोक्पा इमिन सिमाना भोड् एको उपाया बानान्जोग्बु॥

मिहेक्साड् एको यारमिडा न्ना सोकपा लेमुहोड् निभाक लाप्चिभोड् लुबु॥ होन्ना सोकपा चा काकसाबु॥ इखिड्होड्चा साड्वापिक चाम्बिर्मा न्लेप्तिन्चन्बु॥ उछिक एकताना बेलाबेको ज्ञा उनिभाक चा चारनिमागा चोगुबु॥ इखोड् न्ना यारमिडा एको खारताना उपाय चोगुबु॥ ज्ञा पुड्दाबे आड्बुगा उथाप इब्बे इब्बे वाइसाबु॥ न्ना यारमिडा आड्बुगा खोटो प्याक छुप्सुबु इखोड् ओन्दाड्हा लोरवा सोकपा उका गोठाबे काबु॥

सोकपा चा आनिभाकडा कायामाड्ना खेरमा तायाना मिताहोड् गोठाबे तायाबु॥ खोड् न्ना यारमिडा लुबु, “काम्निभाक हेन उचुन्ना लेन ओम हाकु साल्लाहा चोकिच॥” न्ना सोकपा चा इमिन्हा साल्लाहा लाए चोकिचबा कायाबु॥ इखोड् न्ना यारमिडा लुबु “का इमिन इमिन चोड्मेड्, न्दा चा इखारला चोगा आउ॥” सोकपाडा चा लुबु लेड्मर्ना॥ इखोड् न्ना यारमि इमिन चोगा इखारला इखारला सोकपा चा चोकसाड् रुयाबु॥ न्ना यारमिडा उका ओथोक्बे आड्बुगा खोटो जाताताता नेक्तुबु॥ सोकपाडा चा नेक्तुबु॥ इखोड् यारमिडा चाकमोक नुड् छेड्गोरोकडा मि केहोड् उजिउबे एन्दुना लोरवा चोगाबु॥ न्हाड सोकपा चा पि बु, सोकपाडा च्छेन जेप्पागा मि लोन्दुहोड् उजिउबे एन्दुबु॥ न्हाडा उका उमुड्बे खोटो ओन्दाड् नेक्तुक्साहोड् इखा जुलु हान्मा तारोक्तुबु॥ इखोड् आपात आयाहोड् खारला कायाबु, “हाकु आनिभाक इ चोकिच?” इखोड् न्ना यारमिडा लुबु, “आनिभाक कोड्गु नुड् घाइरि लुकिच॥ न्दा घाइरि घाइरि लुक्ता का डाडा डाडा लुड्मेड्ना॥” न्हाड् हिप्पापाड् सुरिति लुक्तामाचि॥ मिहेक्साड् न्ना सोकपा मिडा तुन्दास्थाबु॥ न्नाहाड् तोमाड् सोकपा यारमिनुड् आड्बुगा खोटो भाड् किसिर्मा तारोक्तुनाबु॥

इखारला सोकपा मिडा तुन्दिसिहोड् न्ना बेरहा घाक गोठालाचि, उड्चि साड्वा पिकिच चोन्सिसाड् उचुनुड् वामा न्दारोक्तुनाबु॥

४. चाड्खे

-शान्तिला याक्खा

एको तेन्बे एको चाड्खे बाड्ना यारमि वाया॥ उड् ओतोखुमाक साया॥ इलेनगा चेरया ओम न्ना तेन्बेरना एको थुड्दुना यारमिडा उपाड्बे माडा पूजा एम्मा मिताहोड् बाहुन कासेभोड् योन तेन्बे रुया॥ न्हाडा भाका युक्साचुहोड् पाड्बे लासा॥ हेक्साड् पुजा एम्माना लेन न्ना बाहुन चा एको उकाम्निभाक नुड् लाम्बु लाचोगा॥

उड्चि आप्मास्थाचिनिड् तुक्नुड् साकडा स्थामाचि॥ न्हाडा यो खे तोमो सोयामाचु,

ਡੱਖਿੜਬੇਲਾ ਤੁਡਚਿੰਡਾ ਨਨਾਬੇਏਕੋ ਪਾਡ ਨਿਸਾਮਾਚੁ॥ ਨਹਾਡਾ ਲੁ ਹਾਕੁ ਸਾਕਡਾ ਸਿਹੇਕਸਾਚਿ ਨਨਾ
ਪਾਡਬੇ ਖੋਚਿਵਹੋਡ੍ ਚਾਮ੍ਯੋਡ੍ਬਾ ਚੋਡ੍ਚਾਚੁ ਕਾਧਾਚਿਹੋਡ੍ ਨਨਾ ਪਾਡਬੇ ਛਧਾਚਿ॥ ਨਨਾ ਪਾਡ੍ ਚਹੇਨ
ਚਾਡਖੇਗਾ ਸਾਥਾ॥ ਤੁਡਚਿ ਨਨਾ ਪਾਡਬੇ ਤਾਸਾਚੁਹੋਡ੍ ਚਾਡਖੇ ਖਾ?ਲਾ ਲੁਧਾਚੁ, “ਆਨੁਨਾਲਾ ਕਾਨ੍ਚਿਡ੍
ਚਾਮਾ ਨਿਮਿਭਮੇਕਾਹਾ?” ਨਾ ਚਾਡਖੇਡਾ ਲੁਕਸੁਚਿ, “ਲੇਕਸਾਬਾ ਨਿਮਿਭਨੇਨ੍ਚਨ॥” ਨਹਾਡਾ ਡੱਖਾ
ਹਿੱਪਾਡ੍ ਬਾਹੁਨਚਿ ਚੋਨਿਸ਼ਾਡ੍ ਵਾਧਾਮਾਚਿ॥

ਨਾ ਪਾਡਗ ਮੌਰੋਕਡਾ ਏਕੀ ਹੋਡ੍ਮਾ ਚਾ ਵਾਧਾ, ਡੱਖਾਚਿ ਪਾਲੀ ਪਾਲੀ ਨੁਹਾਬਾਚੋਕਸੇਭੋਡ੍
ਛਧਾਚਿ॥ ਓਨਦਾਡ੍ ਏਕੀ ਰਧਾਮਾ, ਨਹਾਡਾ ਨਹੈ ਵਾਖੁਬਾਡਾ ਚਹੇਨ ਚਾਡਖੇ ਲੁਕਸੁ, “ਨਾ ਧਾ?ਮਿਗੋ
ਮਾਡ੍ਨਾ ਗਾਧਾ ਲੇ?ਲੋ ਇਹਧਾ ਚਾ ਕਾਮ ਨਜੋਗਵਾਨ, ਮਾਨੁਡਗੋ ਚਾਮਾ ਨਿਸ਼ਫਾਕਾਹੋਡ੍ ਚਾ ਲੇਕਸਾਬਿ
ਬਾ॥ ਇਹਾ ਚਾ ਨਜੋਗਵਾਨਹਾ, ਮਾਡ੍ਨਾ ਬੇਕਕਾਮੇ॥”

ਨਵਾਹਾਬਾਚੋਕਸੇ ਖੇਖੁਬਾ ਏਕ ਛਿਨਡਾ ਤਾਧਾ, ਨਹਾਡ੍ ਹੇਕੋਨਾਗਾ ਪਾਲੀ ਰਧਾ॥ ਨਨਾ
ਨੁਹਾਬਾਚੋਡ੍ਦਾਰਖੁਬਾਡਾ ਚਾਡਖੇ ਖਾ?ਲਾ ਲੁਕਸੁ, “ਨਾ ਧਾ?ਮਿਗੋ ਮਾਡ੍ਨਾ ਗੋਰੁ ਇਹਧਾ ਚਾ ਕਾਮ
ਨਿਸ਼ਵਾਨਹਾ, ਮਾਡ੍ਨਾ ਬਾਦਮਾਸ ਓਮ੍ਮਾ॥” ਨਹਾਡ੍ ਹੇਕੋਨਾ ਚਾ ਨੁਹਾਬਾਚੋਗਾਰਾਧਾਹੋਡ੍ ਤੁਡਚਿ ਹਿੱਪਾਡ੍
ਨਾਮ ਹੁਨਚਾਮਾ ਤਾਰੋਕਤਾਮਾਚੁ, ਚਾਡਖੇ ਚਹੇਨ ਪਾਡ੍ ਹੋਡਬੇ ਚਾਮੇਡ੍ਬਾ ਨਿਸੇ ਓਕਿਖਪਿਕਿਖ ਸਾਥਾ॥

ਚਾਡਖੇਡਾ ਚਾਮਾ ਨਿਝਹੋਡ੍ ਡੱਖਾ ਹਿੱਪਾਡ੍ ਬਾਹੁਨਚਿ ਚਾਮਾ ਚਾਸੇ ਕਾਚਿ॥ ਨਹਾਡ੍ ਡੱਖਾ
ਬਾਹੁਨਚਿ ਤੁਕਨੁਡ੍ ਸਾਕਡਾ ਸ਼ਧਾਮਾਸਾਚਿਹੋਡ੍ ਹਨਿ ਹਨਿ ਚੋਕਸਾਡ੍ ਚੋਨਿਸ਼ਾਡ੍ ਤੁਡਚਿ ਸੁਕ
ਵਾਸਿਯਾਚੁਚਿਹੋਡ੍ ਪਾਡ੍ ਹੋਡਬੇ ਚਾਮਾ ਚਾਸੇਭੋਡ੍ ਉਧਾਚਿਹੋਡ੍ ਗੁਨਿਦਰਿਕਪੇ ਯੁਡਾਚਿ॥
ਡੱਖਿੜਬੇਲਾਕਡਾ ਚਾਡਖੇਡਾ ਬਿਡੱਖਿੰਡਾ ਮਾਮਮਾਹਾ ਆਰਿਚਿਬੇ ਘੰਸ ਨੁਡ੍ ਖਾਨਿਡਲੇ ਆਪਤਵਾਹੋਡ੍
ਪਿਕਸੁਚਧਾਹਾ॥ ਖਾ ਨਿਸਾਚੁਹੋਡ੍ ਹਿੱਪਾਡ੍ ਬਾਹੁਨਚਿ ਮਾਡ੍ਮਾਡ੍ ਮਾਕਸਾਵਧਾਚਿ॥ ਨਹਾਡਾ ਤੁਡਚਿੰਡਾ
ਛਿਮਦਾਚੁ, “ਖਾ ਇਹਧਾ ਓਮ? ਖਾ ਓਮ ਧਿ ਚਾਮਾ?” ਨਹਾਡਾ ਚਾਡਖੇਡਾ ਲੁਕਸੁਚਿ, “ਨਜਿਡਾ ਮਾਡ੍
ਹਾ?ਲੋ ਖੇਮ ਏਕੋਡਾ ਗੋਰੁ, ਏਕੋਡਾ ਗਾਧਾ ਕਾਧਾਚਿਗ ਡੱਖੋਡਲੇ ਕਾਗੋ ਗੋਰੁ ਘੰਸ, ਗਾਧਾ ਖਾਨਿਡਲੇ
ਠਿਕ ਚੋਡਬਿ?ਨੇਨ੍ਚਿਨਾਹਾ?ਲੋ॥” ਨਹਾਡਾ ਡੱਖਾ ਹਿੱਪਾਡ੍ ਬਾਹੁਨਚਿਗੋ ਚਾਡਖੇਗਾ ਬੁਢ੍ਹਿ ਨਿਸਾਚੁਹੋਡ੍
ਛਾਕਕਾ ਪੋਰਾਗਾਚਿ॥

੫. ਸ਼ਧਾਲ ਨੁਡ੍ ਧਾਕਪੁਚਾਗਾ ਤਾਪਿਲਕ

-ਲਾਲ ਮਾਧਾ ਧਾਖਾ

ਇਮਾ ਏਕੀ ਪੁਡਟਾਬੇ ਪਧਾਕ ਖਾਲੇ ਜਿਬ ਜਾਨ੍ਤੁਚਿ ਡੱਖਾਧਾਚੁ॥ ਡੱਖਾ ਮਾਧਧੇਬੇ ਸ਼ਧਾਲ ਚਹੇਨ
ਧਾਕ ਹਾਕਿਨਡ੍ ਚੇਨਦੁਨਾ ਚੋਮ੍ਬੁ ਨਹਾਡਾ ਕਾਡਾਨ ਕਾਖੁਬਾ ਸਾਧਾਚੁ॥ ਡੱਖਾ ਚੇ?ਧਾ ਧਾਕਪੁਚਾਡਾ ਚਾ
ਖੇਪਸੁਕਸਾਚੁ॥ ਨਹਾਡਾ ਇਲੇਨ ਧਾਕਪੁਚਾ ਨੁਡ੍ ਸ਼ਧਾਲ ਡੱਖਾ?ਲਾਮਾਡ੍ ਪੁਡਟਾਬੇ ਤੁਬਾਮਾਚਿ, ਨਹਾਡਾ

स्यालडा याकपुचा चामागा चोगुक्सु, डॅखिड्बेला याकपुचाडा खारला लुक्सु, नदा घाक हाकिनड् चेन्टुडाना कामेकानाबुरलो? स्यालडा कायामा, आ बुट्ठिबेको का इसाडा चा ड्हेन्चामेन्हा॥ डॅखोड् याकपुचाडा लुक्सु, “डॅखारला भोड् का चामा यामेड्गाना हारलो?” स्यालडा लुक्सु, “का इमिनाहा इमिनाहाचिगो यान्दुकसुड्चिड् नदा चामा डॅयामेन्नाइ?” न्हाडा याकपुचाडा लुक्सु, “डॅखारला भोड् का एको स्वारथा युक्स्वाड् न्हाडा का चायाड् आउ?” स्यालडा तेड्मेरना कायामा॥ न्हाड् याकपुचाडा लुक्सु, “का एको मिन खाल्टो खोन्द्वाड्होड् न्नाबे उमेड्, न्हाडा का हेरनिड् लोम्याड् डॅखिड्बेलाक लाबाड्घोड् चायाड्॥”

न्हाड् याकपुचाडा चहेन खाल्टो खोन्दुकसुहोड् उयाछ्यामा॥ स्यालडा चहेन इबेलाक लोम्मेरहोड् एकाइ छाक चोग्वाड्नाभोड् सुक्तुनेसुक्सा॥ डॅखिड्बेला थापथुम्बे याकपुचा उतिड् आम्साड् भुरुरु चोकसाड् लोन्दाक्यामा॥ भुरुरुचोगाक्यानिड् आप्सुभोक्सुहा घाक धुलो स्यालगा उमिक्पे भोरि उयामाहोड् स्यालडा उमिक नुक्मा तारोक्तुक्सुचि याकपुचा चहेन न्ना माउका सुक्तुक्सुहोड् सुइ लुक्ताछ्यामा॥ डॅखारला एको काडान काखुबा स्याल याकपुचाडा यान्दुनाबु॥

६. सात्ये जुकपेरहा ताप्लिक

उइले सत्ते जुकपे इमा माडा आनिकाल ताया॥ न्ना आनिकालबे डॅडायाहोड् घाक यारमिचि न्सेबेमासामासा, डॅखारनिड्गो न्नाबे एको पाड्बेरहा यारमिचि से डॅहिडामासा॥ डॅखाचिगा पाड्बे चा चाम्योड्बा मेन्दाड्यामासा मिर्याड् चासाक्से वाया॥ डॅखा मिर्याड्हा चासाक्का हारवा निप्माहोड् मिमिक होड्चा होम्माहोड् सिमा भोड् हारवा म्मोक्तुक्सामा॥

डॅखिड्बेला एको नाड्चाखुबा यारमि तायामाहोड् खारला लुक्सुचि, “का चा मिर्याड् पिया आउ?” न्ना पाड्बेरना माध्याम न्लुक्सु, “मिर्याड् चासाक डोन्दामासाहोड् हाकु खा चारनिमाहोड् घाक सिमा भोड् हारवा मोक्तुक्सुम्डाहा, डॅखा चा नदा पिर्मागान्चि? नदा डॅखोमेकान्ना॥ कानिड्गो इसाडा पिरनि, न्हे सिमाना बेलाका॥” न्ना नाड्चाखुबाडा लुक्सुचि, “मिर्याड् होड्चा पियाएबा आहाड्बाचि॥” न्ना माध्यामडा फेरि लुक्सु, “डॅखोमेकान्ना बाड्निड्गो, न्हे खिड्हा पिछानाछाचि न्निस्वान्चिगान्हा?” डॅखिड्बेलाक न्ना पाड्बेरना पाध्यामडा चहेन उलुड्मा तुक्तुक्सु न्हाडा लुक्सुचि, “डॅखा आभाक माड् पियानुमा॥” न्हाडा न्ना माध्यामडा थिन्साड् क्वा चो लुसाड् सोसुबिक्सु॥

हेक्साड् घाक न्स्याछ्यामा, न्हाडा डॅखाचिगा आत्मागा निरिक चोक्माना बेला ताया॥ डॅखिड्बेला उड्चि घाक छाक्का पोरान्जोगा॥ इजाड्बाड्निड् ओन्दाड् उड्चि पाड्बे

नाड़चाखुबा यारमिले न्ना निरिक चोकमाना ठोड़बेको युडामासा॥ उडा न्ना पाद्याम चहेन तो वालोकपे पाकसाहाकसुक्सु न्हाडा उका उहिड्खुमा नुड् उच्याचि चहेन मो नाराकबे पाकसुक्सुचि॥ डंखिड् बेला पाद्यामडा खारला छिम्टु, “उड्चि चहेन इजाड् मो पाकसुचिघा॥” न्ना यारमिडा लुक्सु खाचिगा ब्याबाहारडा उड़चि मो खेप्मा पोराचोगाहा ओमा॥

इखारला तुखिसुम्बा लुड्मा तुक्खुबा, सोखुबा यारमि वालोक खेरमा तोक्तु इखारनिड्गे यारमिचि पिरमाना निड्वा मेवाखुबाचि, आफाइगासे फोक सोखुबाचि चहेन नाराकपे खेरमा पोराचोगा॥

(समाप्त)